

วาสนาคณ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ถามเรื่องอานาปานสติกับพุทโธนะ พอเราไปคลุมไข่มุขไหมครับ มันก็ดูไม่จริงนะอะ มันก็มีแว็บๆ เข้ามาอยู่ด้วย แต่พอพุทโธนะ มันก็เป็นเหมือนที่หลวงพ่อบอกว่ามันเป็นน้ำดี..นะ แล้วเราก็พุทโธถึงความคิดมันก็ไม่แทรก แต่มันก็ต้องทนในความอึดอัดบางช่วงหน่อยนะครับ ก็เรื่องสติปัฏฐาน ๔ นะครับ ผมก็พิจารณาแล้วมันก็ตามตรรกะนะอะ มันก็ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี อย่างที่เขาทำอย่างที่เขาพูดนี้ โอ้โฮ ทำไมมันง่ายขนาดนั้น แต่ถ้าเกิดทำตามหลวงพ่อนี้มันก็สมควรที่จะ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี นะครับ

หลวงพ่ : มันไม่ง่ายหรอก ให้ง่ายไม่ง่ายมันไม่ได้อยู่ที่ตรงนี้ มันอยู่ที่วาสนาของคน ทำไมสามเณร ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ ทุกคนไม่เชื่อนะว่า เด็ก ๗ ขวบเป็น พระอรหันต์ได้อย่างไร การที่เป็นอรหันต์นี้ เขาเป็นอรหันต์นะ ไม่ใช่ลอยมาจากฟ้า เป็นลูกศิษย์พระสารีบุตร เป็นผู้ถือบาตรพระสารีบุตร ตามหลังพระสารีบุตรไปบิณฑบาต

เด็กมันมีเขาวิญญูขนาดนั้น เห็นชวานาเขาชักน้ำเข้านา เห็นช่างคันศรเขาดัดศร ถามอาจารย์ของตัวเลยว่า “น้ำกับคันศรเนี่ยมันมีชีวิตหรือเปล่า มันมีชีวิตหรือเปล่า” พระสารีบุตรบอก “มันไม่มีชีวิต น้ำมีชีวิตที่ไหน น้ำมันเป็นน้ำ แร่ธาตุอย่างหนึ่งเห็นไหม คันศรมันก็เป็นไม้อย่างหนึ่งแล้วก็ดัดให้มันตรง” เด็กมันคิดนะ

เณรนะ มันคิดเลยว่า น้ำกับคันศรนะ มันไม่มีชีวิต คนนะมีชีวิต ยังเอามาใช้ประโยชน์ได้ แล้วเรามีชีวิต เรามีความรู้สึก ใจของเราเนี่ยมันก็เป็นสิ่งที่มีชีวิต ทำไมไม่เอา สิ่งนี้มาเป็นประโยชน์ ค็นบาตรให้พระสารีบุตร กลับไปเลย อาจารย์ไปบิณฑบาต จิตมันแบบว่าปัญญามันหมุนแล้ว ขอกลับ ให้พระสารีบุตรไปบิณฑบาต ตัวเองกลับเข้าไปในกุฏิมานั่งพิจารณา แล้วมันได้เสียนะพิจารณา

พระพุทธรเจ้ามีอนาคตังสญาณ พระสารีบุตรกลับมาแล้วนี่ พระสารีบุตรฉันข้าวเสร็จแล้ว นี่สิ่งที่เหลือเอาให้เณร ได้ไง ก็จะเอาอาหารนี้ไปให้เณร ไปถึง ถ้าไปบอกไปพูดอะไรไป พระพุทธรเจ้าเรื่องยัง

ไม่เกิดจะไม่พูด ไปดักรอพระสารีบุตรเลย ถามปัญหาพระสารีบุตรถามเรื่องธรรมะ พระสารีบุตรก็ตอบ พระพุทธเจ้า เกรงใจไปไหนไม่ได้ ก็ต้องตอบอยู่นั่นแหละ นั่งถามนั่งตอบอยู่นั่นแหละ

พระพุทธเจ้าก็เล็งญาณพูดไป จิตก็กำหนดดูเลย ว่าเณรเป็นอย่างไร เณรใช้ปัญญา ขนาดไหน พอเณรใช้ปัญญาขนาดพิจารณาไปจนถึงที่สุด ก็เลสมันขาดตุ่ม ก็เลสขาดตุ่มนี้ “อ้าว สารีบุตรเธอเอาข้าวไปให้ได้แล้ว” เอาข้าวไปให้หะ พอให้ข้าวเสร็จ จันเสร็จ ตะวันคล้อยไปบ่ายสองโมงโน้นนะ ดึงไว้เลยนะ พระพุทธเจ้านี้ใช้ฤทธิ์ดึงไว้หมด ไม่ให้ก่อนเพล นี่เห็นไหม สามเณร ๗ ขวบ

๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี เนี่ย มันอยู่ที่วุฒิภาวะของจิตดวงนั้น พระพุทธเจ้าเนี่ย เป็นพระพุทธเจ้าได้ นี่ต้องสร้างบุญญานุการมา พระโพธิสัตว์นะ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระสิวลี พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร ทุกคนสร้างมาเป็นสหชาติหมด เวลาพระพุทธเจ้าตั้งให้พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย เบื้องขวา พระ ดิเคียนมากเลย ทำไมไม่ตั้งปัญจวัคคีย์ ไม่ตั้งอัญญาโกณฑัญญะเพราะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก พระพุทธเจ้านี้ลำเอียง

พระพุทธเจ้าบอก “ไม่ใช่ เราตั้งตามเนื้อผ้า เราตั้งตามข้อเท็จจริง” เพราะพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เขาปรารถนาของเขามา เขาปรารถนาของเขามา เขาก็สร้างบุญญานุการของเขามา เวลาเข้ามาเห็นไหม พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ยังไม่ได้เป็น พระอรหันต์เลย พอเดินมา เป็นพระโสดาบันพึงมาจากพระอัสสชิมานะ “อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาเรามาแล้ว”

ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้บวชนะนะ เพราะเขาสร้างของเขามา เขาสร้างของเขามา พอบวชเสร็จแล้วนี่พอมายบวช พอบวชพระพุทธเจ้าสอนนะ พระโมคคัลลานะ ๗ วันสำเร็จเลย พระสารีบุตรปัญญามาก พูดอะไรมาต้องคิดก่อน ไม่เชื่อ ไม่เชื่อก็ต้อง ๑๔ วัน สุดท้ายพอเป็นพระอรหันต์แล้ว ตั้งเอดท์กคะแล้ว ถึงตั้งพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา

๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปีเนี่ย มันไม่ได้อยู่ที่ใครจะมากำหนดได้หรอก มันอยู่ที่คุณสมบัติของจิตที่เราทำมา เรานั่งกันอยู่เนี่ย เราถามบ่อยมากเลยโยมมาหาเราเนี่ย “เอ็งเกิดมาจากใครวะ” ทุกคนบอกว่าเกิดมาจากพ่อจากแม่ นี่ตามวิทยาศาสตร์ตามโลก แต่เราบอก “ไม่ใช่หรอก มึงเกิดมาจากกรรมของมึงเอง” ถ้าไม่จิตปฏิสนธิของมึงนะไม่ไปปฏิสนธิ ในไข่ของแม่นะ เอ็งก็ไม่ได้เกิดเป็นเอ็งหรอก

ถ้าไข่มันเกิดเป็นคน ไข่ของแม่มันเกิดเป็นคน ประจำเดือนขับทิ้งไปแม่ก็ล้างฟอง เกิดมาจากกรรมของเราเองนะ แต่เพราะสายบุญสายกรรม พ่อแม่เนี่ยพ่อแม่เป็นคนพระอรหันต์ของลูก พ่อแม่เนี่ยเขาติดกรรมของพ่อแม่เป็นธรรมดา แต่จิตของเรามันมาเกิดในไข่นั้น เนี่ยที่ว่า ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี เห็นไหม คำว่า ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปีเนี่ยมีง้ออะไร มาบัญญัติวะ

แต่เราเน้นเรื่องตรงนี้บ่อยมาก เวลาเราเทศน์ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะก่อนที่จะเราบวชเนี่ย ก็เอาตรงนี้เป็นหลัก ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปีนะ แล้วดันแบ่งไปเรื่อยๆ ก็เราเดินจงกรมตลอด เราบวชใหม่ๆ นะ เราคิดของเราเอง ข้าราชการเนี่ยเขาทำงาน ๘ ชั่วโมง ขนาดเขา ทำข้าราชการ ๘ ชั่วโมงนะ เขาเขียนหนังสือเนี่ยหาแดกเนี่ยยัง ๘ ชั่วโมง แล้วมันจะฆ่ากิเลสมันทำน้อยกว่านั้นไปได้ได้อย่างไร เราเดินจงกรมอย่างน้อยวันละ ๘ ชั่วโมงครึ่ง แล้วนั่งสมาธิต่างหาก ถ้าวันไหนเราเดินจงกรมน้อยกว่า ๘ ชั่วโมง มันทุจจริตต่อหน้าที่

เราบวชใหม่ๆ นะ เราอึดอย่างเดียวนะ บวชปีแรกไม่นอน ๓ เดือนนี้ไม่นอนเลยเพราะมันทุกข์มาก ก็คิดอย่างนี้บวชแหละ บวชแล้วก็ดี ทุกอย่างก็ดี แล้วมันแบบว่าภาษาว่า ก็คงจะทำดีมาพอสมควร เพราะตอนที่มันเวลาจะบวชเนี่ยมันมีปัญหา ปัญหาคือกับพ่อแม่เนี่ยแหละ กับภายในบ้านเนี่ย มันเป็นเรื่องอะไรเกิดขึ้นมา มันก็ต้องไปตกลงที่บวชนี่ละ แปลกอยู่จะมีเรื่องอะไรนะจบลงมันก็ต้องไปบวชนี่แหละ มันต้องไปทางนี้ละ

เพราะว่าเราเป็นคนจริงใจ พอมันเกิดเรื่องการโต้แย้งกันแล้วเนี่ย อะไรมันจริงวะโลกนี้อะไรมันจริงวะ อะไรมันจริงจะหาของจริง ไอ้หาแม่โกหกทุกหนทุกแห่ง มีแต่หลอกลวงทุกทีนั่นนะ แล้วอะไรมันจริงวะ ไปทางไหนมันก็ไม่รอด มันไม่มีอะไรถึงพิสูจน์แล้ว มันไม่มี พอพระบิณฑบาตหน้าบ้าน อ้อ หรือไอนี้มันจะจริงวะ เราก็มาลงตรงนี้นะ พอลงตรงนี้พอเวลาบวชแล้วเนี่ย เราเอาตรงนี้มาเป็นประเด็นตลอด ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี เราอึดเต็มที่เลย อึดเต็มที่เลย

แล้วนี่อย่างที่พูดนะ ไอ้อย่างสติปัญญา ๔ ก็ส่วนสติปัญญา ๔ อยู่ที่อำนาจวาสนาบารมีของคน อำนาจวาสนาบุญของคน แล้วการกระทำ แล้วภาษาเราเนี่ย เนี่ยเราจะพูดกับพวกลูกศิษย์นี้บ่อยมาก ว่าเรานี้เกิดมานี้โชคดีมากเลย เกิดมาพบพุทธศาสนา พระจอมเกล้าเนี่ยเป็นลูกของพระเลิศหลานภักดิ์ เอาออกบวช พอบวชเข้ามาในศาสนาแล้วเนี่ย พอดีเลยพระเลิศหลักก็เสีย พระนั่งเกล้าก็ขึ้น พอบวชแล้วก็ศึกษา ศึกษา เนี่ยมันไม่มีอาจารย์ไง พอศึกษาพระไตรปิฎกไปกับพระที่ทำอยู่ในปัจจุบันนั้น

ในสมัยนั้นมันไม่เหมือนกันเลย ก็เลยรื้อฟื้น รื้อฟื้นๆ ธรรมเนียมขึ้นมา ings หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มน
นะ ออกมาประพฤติปฏิบัติออกมาบวชแล้วสร้างมา เพราะหลวงปู่มน บอกเลยท่านปรารภนาพุทธภูมิ
มา ถ้าไม่ปรารภนาพุทธภูมินะ อ่านไปเถอะพระไตรปิฎก เนี่ยอ่านไปเถอะ เราไม่ใช่ไม่เคารพนะ
พระพุทธเจ้าไม่เคารพได้ไง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่นี่มันกระดากเขื่อนหมัก เอาไปต้มกิน กิน
หมดเลยมันก็ยังไม่ได้อะไร

มันต้องอยู่ที่เราทำ อยู่ที่เราทำ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปีจะต้อง เอาตรงนี้เราใช้ประโยชน์ไง สิ่งใด
เป็นสิ่งที่ดี เราเอานี้มาใช้เป็นประโยชน์มากระตุ้นพวกเรา ต้องกระตุ้นนะ ไม่กระตุ้นไม่ได้หรอก แล้ว
เวลาพวกเรกระตุ้นกันนะ ครูบาอาจารย์คอยกระตุ้นเนี่ย ก็บอกก็ดู เราอยู่ในบ้านเราจะฝึกลูก แล้วพูดก็
ว่าดู จะดูไม่ดูก็ไม่รู้ละ โตขึ้นมา มันจะเสียใจทีหลังแล้วกันละ

ถาม : แล้วปัญญาอบรมสมาธิละครับหลวงพ่ มีช่วงอยู่ตอนหนึ่ง อยู่ตอนหนึ่งที่มีโยมเขามา
เสร็จแล้วหลวงพ่ก็ตอบว่าให้เลิกวิธีใดวิธีหนึ่ง ปัญญาอบรมสมาธิกับกำหนด พุทโธนะครับ ที่นี้ตอน
นั่งภาวนาเราก็ค พุทโธๆ ถ้าเกิดเราอยู่ในอารมณ์ปัจจุบันนี้ทำตามของเราเนี่ย เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิอย่างนี้
ถูกไหมครับ

หลวงพ่ : ถูก ปัญญาอบรมสมาธิ เพราะมันอยู่ที่นี้สันี้ไง เพราะเราพิจารณาของเราแล้วเราปฏิบัติ
ของเรามาเนี่ย เริ่มต้นนะเราพุทโธไม่ได้หรอก เริ่มต้นนะการปฏิบัติเนาะ เพราะเราบวชแล้วไปอีสาน
แล้ว ก่อนบวชไปอีสานแล้วไปถึง โอ้โฮ ๑-๘ กิโลเมตร แล้วทางลูกรังทั้งนั้นเลย โอ้โฮ ภูเขาเดินไหวหรือ
วะ มันก็เลยกลับมาบวชทางนี้ก่อนไง แล้วมือเดียวเนี่ย พอบวชตรงนี้ปั๊บ มันก็พุทโธเพราะไม่มีใคร
สอน พุทโธไปเรื่อยๆ ไม่นอนเลย พุทโธๆ มันก็ลงอยู่นะ

อย่างที่ว่าพอลงอยู่ที่อาจารย์เอง ไม่มีใครสอนหรือทำไปประสาเรา แบบว่า ตามอดคาล้างไป
นี้แหละ มีตำรา เอาตำราเป็นอาจารย์ เพราะไปบวชกับอาจารย์ อาจารย์จริงเขาก็ทุกคนนะเอ็งว่าปฏิบัติ
ทั้งนั้นละ แต่ถ้าคนปฏิบัติถ้าไม่เป็นนะ ไปถามปัญหาเขาเนะง ให้อเรากำลังอยู่แล้วนะ ไปถามอาจารย์ๆ
แม่งพาทองอีก กุ้งฉิบหายเลย มันก็เลยรู้เลยว่าอาจารย์เป็นหรือไม่เป็นไง เพราะเราคุยให้ลูกศิษย์ฟังบ่อย
มาก เพราะเราถามปัญหามาเยอะมาก ตอบเราไม่ได้หรอก

พอตอบไม่ได้นะ เราจะฟังใคร ตำรา ไม่ใช่ตำราในพระไตรปิฎกนะ ตำราประวัติครูบาอาจารย์
ประวัติหลวงปู่มน ปฏิปทาเพื่อเครื่องดำเนินเนี่ย เนี่ยเอาหลักๆนี้เลย ปฏิบัติไปเนี่ยถือนะสัจจะเลย ไม่

นอน พุทโธฯ ไปเรียนนะ นั่งสมาธิอยู่มันลง พอลงไปเห็นเป็นก้อนเนื้อเลยนะ ในสมาธินะก้อนเนื้อๆ เหมือนกับเขาย่างดูวัวเห็นไหม เวลาวัวเนี่ยเขาย่างเขากลึงเขาหมุนเห็นไหม มันเป็นก้อนเนื้อกลึงเข้ามาหาเราเลย นั่งสมาธิอยู่อย่างนี้ ถ้าจิตไม่ลงเป็นสมาธินะจะเห็นอย่างนั้นไม่ได้

เมื่อก่อนไม่รู้ แต่พอปฏิบัติผ่านไปแล้วเรามาพบทวนเรา รู้ ถ้าจิตไม่สงบนะจิตไม่ลงเป็นสมาธินะ จะไม่เห็นก้อนเนื้ออย่างนั้นหรอก เพราะเราไปเห็นจากจิต ใจเห็นกับเรานี้เห็นกับเรานี้ เราเห็นด้วยตานี้มันไม่สะท้อนใจเราหรอก เห็นก็คือเห็นแต่ไปเห็นจากจิตนี้มันเหมือนกับ โทษนะเหมือนกับเราเห็นผี เราเห็นผี ใครเป็นคนเห็น ก็เราเป็นคนเห็นกลัวตายห่าเลย ใจนี้จิตมันเห็นใจ จิตมันลง เพราะจิตมันเป็นคนเห็นเอง สมบัติใครสมบัติมันใจ

เห็นไหม เนี่ยของใครของมัน พอจิตมันลงก้อนเนื้อหมุนเข้า หมุนเข้ามา มันจะทับเรา ก็มันจะทับเราในนิมิต มันก็แตกเลย ตกใจ โอ้โฮ ปฏิบัติอยู่ ๒-๓ ปี ก็คิด ว่า ตัวเองจะต้องพิจารณากาย ต้องทำสมาธิอย่างนี้ พิจารณากาย แล้วพอพิจารณาไป พิจารณาไป มันจืดหมดใจ มันจืด มันแข็ง ทำอะไรก็ไม่ก้าวเดิน ทำอะไรไปก็ไม่ไหว สุดท้ายเราก็ดำใช้ปัญญาอบรมสมาธินี้ไง ใช้ปัญญาไล่เข้าไปเลย โอ๊ย อย่างนี้ดีโว้ย อย่างนี้ดี อย่างนี้ดี อย่างที่ว่านี่หลวงปู่มันมาเลยนะ

พอลงใจว่าถูกต้องเดินทางนี้ คราวนี้พุทโธมาก่อนนะ แล้วมาถึง พอถึงพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิไป เราก็เข้าใจว่า เราเข้าใจว่ามันต้องถูกแล้วเพราะจิตเรามันดีขึ้น แต่ทุกคนนะ ทุกคนนะเวลาภาวนาไปแล้ว ใครภาวนาแล้วก็อยากจะถามอาจารย์ให้อาจารย์รับรองอีกทีหนึ่ง พอจิตมันดีขึ้นมานี้ หลวงปู่มันมาเลย ในนิมิตนะนั่งอยู่นี้ท่านมายืนต่อหน้ามึง “เออ นี่ทางมึง” ท่านพูดอย่างนี้เลยนะ

เพราะเราเป็นคนอย่างนี้ คนอย่างไรงี้แล้วแต่นิมิตจะตอบตามนิสสัย “นี่ทางของมึง” ท่านทำอย่างนี้เลยนะ “ทางของมึง” จำได้เลย “ทางของมึง ทางของมึง” โอ้โฮ คิดในใจนะ โอ้ จะมาบอกได้ ๓-๔ ปี เหนื่อยเกือบตาย พอมันมันใจมันก็พุ่งเลยนะ พอพุ่งเลยนี้ใช้ปัญญาอบรมสมาธิจับจิตได้ จับดูได้ทุกอย่างหมด ดูได้ไปเรื่อยๆ เลย พอจับจิตได้ครั้งแรก ตกใจเลย อ้าวไหนว่าเป็นนามธรรม ทำไมมันจับได้

ขึ้นไปถามอาจารย์เลย “ไหนว่าจิตมันไม่มี เป็นนามธรรมไง” “อ้าว ใครบอกมึงว่าไม่มี” เออวะ ก็เราก็คิดเอง ทุกคนอ่าน ทุกคนวิจัย ทุกคนคิดแล้วคิดของมันเองว่า เป็นนามธรรมที่จับต้อง

ไม่ได้ แต่พอสติมันดี สมาธิมันดี มันจับได้เลย มันจับได้เลย พอจับได้มันเห็นปั๊บ นี่มันแยกเลย พอมันแยก ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ ผลั้วะ มันประกาศอยู่กลางหัวอกเลย อื้อเนี่ยใช่ ไม่ต้องมีใคร บอกกุเลย นี่ของจริง ตั้งแต่นั้นก็พุ่งใหญ่เลย ไม่ก็ปี

ถาม : ที่นี้ถ้าเกิดเรามีสติ เราดูความคิด พอมีสติปั๊บ ความคิดมันก็จะหยุด เราก็ปล่อยให้มันคิดไป แล้วมันก็จะมาดูที่หลังนี่หรือครับ

หลวงพ่ : ไม่ สติตามความคิดไปความคิดก็หยุด แต่มันหยุดเดี๋ยวเดียว ก็คิดอีก คิดก็โล่มันไปอีก โล่มันไป โล่มันไป พอโล่มันไปเนี่ย คำว่าโล่ไปนะ โล่ไปเรื่อยๆ ตามรู้ตามเห็น รู้เท่ารู้ทัน รู้แจ้งแทงตลอด ตามไปเนี่ยจะตามรู้ตามเห็น อย่างพวกเรานี้ตอนเช้าทำอะไรผิดพลาดมานั่งคิด แหมเสียใจ nibbaya เลย เสียใจ nibbaya เลย ก็ยังดี เนี่ยตามรู้ตามเห็น คือเราทำจบแล้ว คิดนะ คิด เราทำไปแล้ว แล้วมาคิดว่า โอ้ไม่ดีเลย ไม่ดีเลย เนี่ยตามรู้ตามเห็น

แต่โดยทั่วไปนะ เวลาเขาคิดเขากำหนดแล้วนั้นก็แล้วกันไป เขาไม่เอาพฤติกรรมของเขา ไม่เอาการกระทำของเขา มาเตือนเขาให้เขาคัดแปลงเขา พอเขาเอาพฤติกรรมของเขา เอาความเห็นของเขา เพราะธรรมชาติคือการชนะตนเอง ธรรมชาติคือค้นหาตัวเราเองนะ เราไปชนะใครไม่มีประโยชน์อะไรหรอก เพราะเราชนะใครก็แล้วแต่นะเราตายไป เราก็ไปเกิดอีก

แต่ถ้าเราชนะเราได้เนะ มันจะรู้ว่ากุเกิดมาจากไหนอย่างที่ว่าเนี่ย เกิดมาจากไหน ทุกคนบอกเกิดมาจากแม่ เอ่อใช่ เกิดมาจากแม่ทางวิทยาศาสตร์ แต่ธรรมชาติไม่ใช่ ธรรมชาติเกิดจากมึงเองนั่นแหละ เกิดมาปฏิสนธิจิต ยังมีแรงขับอยู่ จูตูปปาตญาณ จะต้องเคลื่อนไปตลอด เนี่ยพอเราตามเข้าไป ตามเข้าไปเนี่ย พอตามเข้าไป ตามรู้ตามเห็น ตามรู้ตามเห็นเห็นใหม่ ตามรู้ตามเห็น รู้เท่าทัน รู้ทันรู้แจ้งแทงตลอด ตามรู้ตามเห็นเนี่ย ตามรู้ตามเห็นไปก่อนจะรู้เท่าทันรู้ทัน พอรู้เท่าทัน

รู้เท่าทันเท่านั้นละ เอ๊ะๆๆ มันขู่ความคิดได้เลยนะ เอ๊ย มึงอย่าคิด ยังไม่ได้ ต้องรู้แจ้งแทงตลอด มึงคิดเพราะอะไร ความคิดมาจากไหน ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดไม่ใช่จิตนะ ความคิดเกิดจากจิต ถ้าความคิดเป็นจิตนะ เวลาเราไม่ได้คิด เรานั่งเฉยๆ นี่เราตายไปหมดแล้ว แล้วนี่ไม่เห็นตายเลย เรานั่งอยู่เฉยๆ นั่นคือจิต เวลานั้นสบายๆ เห็นไหม เหม่อ เอ่อ เอ่อ นั่นละคือตัวจิต

ตัวจิตคือตัวธาตุรู้ ความคิดเกิดจากจิต ที่นี้โดยธรรมชาติ โดยธรรมชาติมนุษย์นี้ มนุษย์เกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ ๕ เป็นเหตุเห็นไหมมันมีกายเป็นทิพย์ เป็นพรหม มีจิต ๑ ขันธ ๑ เห็นไหม เนี่ยมันถึงธรรมชาติของมนุษย์ ต้องธรรมชาติของเหตุ ธรรมชาติ ของพรหม ธรรมชาติ ใจ ธรรมชาติของสัตว์ ธรรมชาติของนรกอเวจี จิตดวงนี้มันไปเกิดวาระไปเกิดตรงไหน มันก็เป็นคนๆ นั้น

แล้วนี่พอไปเกิดเป็นมนุษย์นี้ มันมีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธรรมชาติของเรานี้ เราสื่อสารกันด้วยความคิด ด้วยภาษาพูด ภาษาพูด เราสั่งการเนี่ย เนี่ยสัญชาตญาณของมัน เนี่ยมันไม่ใช่กิเลส ทุกอย่างไม่ใช่กิเลสเลย ธาตุ ๔ และ ขันธ ๕ ไม่ใช่กิเลส อะไรไม่ใช่กิเลสเลย กิเลสคือกิเลสคือตัณหาทะยานอยากในใจเรา ที่มันอาศัยสิ่งนี้ไปด้วย อนุสัยนอนเนื่องไปกับความคิดใจ

ถ้าความคิดเป็นกิเลสนะ หลวงตาท่านคิดอยู่ ท่านพูดอยู่ ก็เป็นกิเลส หลวงตาท่าน พูดอยู่คิดอยู่นะ เวลาท่านบริหารจัดการเห็นไหม ท่านก็คิดของท่านแต่ความคิดท่านสะอาดบริสุทธิ์ เพราะท่านเป็นพระอรหันต์ แต่ความคิดพวกเรานี้ สกปรกหมดเลยเพราะเรา มีอวิชชา เพราะเราไม่รู้จักตัวเราเอง นี่พอเราไม่รู้เนี่ยว่าความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากไหน เนี่ยรู้เท่ารู้ทันรู้แจ้งแทงตลอด

เนี่ยพอรู้เข้าไป มันจะเห็นความคิดคิดมาจากไหน แล้วคิดไปแตกดับไปแล้วเหลืออะไร นั่นคือสมาธิ แล้วตัวสมาธินี้มันจะออกรู้อีก ตัวสมาธินี้มันจะออกเห็นความคิด ตรงนี้จะเป็นวิปัสสนา แต่ตอนนี้เรายังไม่เห็นความคิดเลย แต่เราตามความคิดได้ ความคิดหยุดได้ แต่พอจิตมันสงบไปแล้ว ตัวจิตนะมันมาดูความคิด ตัวจิตมันเห็นความคิดเพราะความคิดมันเกิดดับ น้ำเนี่ยน้ำนี้ น้ำเย็นนี้เห็นไหม น้ำเย็นอุณหภูมิอย่างหนึ่ง น้ำนี้เราไปดื่มจิบ มานี้ น้ำนี้มันร้อนมันจะเป็นอย่างหนึ่ง

จิตคิดกับจิตไม่คิดเห็นไหมคนละอย่าง นี่ความคิดถึงไม่ใช่จิต ถ้าความคิดไม่ใช่จิต จิตมันสงบแล้วนี่ พอไล่ไปจนจิตสงบแล้วนี่แล้วสังเกตุตรงนี้ได้ ถ้าคนสังเกตุตรงนี้ ไม่ได้ จะจับจิตไม่ได้ นี่ที่หลวงปู่ดูลย์สอนใจ ที่เขาสอนกันไม่ใช่อย่างนี้ หลวงปู่ดูลย์สอนนะ ความรู้สึกเป็นรูป ความคิดเป็นนาม ความรู้สึกตัวจิต ความรู้สึกเป็นรูป ความคิดเป็นนาม ในเมื่อมีรูปมีนาม นามคือความว่าง มันมีรูปมีนาม มีความเป็นช่องว่าง มีช่องมัน ก็หมุนไป หมุนไป ภูษาคีเกิด

แล้วถ้าเรากลับไปเห็นไหม ความคิดมันเกิดดับเห็นไหม เป็นความว่าง ถ้าเราไปถึงที่สุด เราไปเห็นรูป ไปเห็นตัวจิต นี่ก็คือสมาธิ ตัวรูปมันคิดไม่ได้ ไม่ใช่นาม ความคิดคืออนาม ความรู้สึกเป็นรูป นี่ใจดู

จิตจนเห็นอาการของจิต เราจะพูดบอ่ยว่าหลวงปู่คุณนี่สอนถูก ไอ้ที่สอนๆ อยู่นี้ผิดหมด นี่ถ้าจิตนี้มันได้เข้าไปๆ มันหยุด หยุดนี้ะทำสมาธิบอ่ยๆ เห็นไหม ทำความสงบบอ่ยๆ มันเกิดเป็นสมาธิ

ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไป อบรมเข้าไปมันจะหยุด มันจะหยุดนะ แล้วเดี๋ยวคิดอีก หยุด แล้วคิดอีก เนี่ยอย่างนี้เห็นอาการแล้ว เห็นความเกิดดับแล้ว แล้วถ้าเกิดดับบอ่ยๆ เข้าจนมันไม่เกิดดับ จนเรารักษาได้ มันเป็นธรรมชาติของมันใช่ไหม ปกติพวกเรานี้มีสมาธิอยู่แล้ว แต่เพราะว่าจิตเรานี้ พลังงานมันส่งออก ความคิดเราคิดอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่คิดเดี๋ยวสมองมันฝ่อ ต้องคิดตลอดเวลา

พอคิดเนี่ยมันใช้พลังหมดไปเลย สิ่งที่เกิดขึ้นที่ได้เร็วที่สุดคือ ตัวความคิด สิ่งที่เกิดขึ้นที่ได้เร็ว นะเนี่ย จิตเคลื่อนที่ได้เร็วที่สุด เร็วกว่าแสง สิ่งที่เกิดขึ้นที่ได้เร็วที่สุดแล้ว จับให้มันหยุดต้องหยุดนิ่ง ได้ สิ่งที่ยุติได้ มันจะมีกำลังมาก เพราะมันสิ่งที่เร็วมาก สิ่ง ที่เร็วขนาดไหน ความเร็วขนาดไหนก็แล้วแต่ มันจะไม่เร็วไปกับสติเรา บางคนมาพูดเลยบอก อู๊ย ความคิดมันเร็วมากนะ อู๊ย มันอย่างนั้นๆ นะ แล้วใจจะไปทันมัน เออ แล้ว เดี่ยวมันจะรู้เอง ถ้ามันปฏิบัติไป

สติตามมันไป สติตามมันไป แล้วอย่างที่ว่าเนี่ย อย่างที่หลวงปู่คุณพูดนะถูก ทำพุทโธๆ บ้างก็ได้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิบ้างก็ได้ แต่ทำไปเถอะอย่างใดอย่างหนึ่ง มัน อยู่ที่ความชอบ แล้วถ้าในความรู้สึกเรานะพุทโธๆ เนี่ยศรัทธาจิตมีความเชื่อมั่น แต่พุททจริต ส่วนใหญ่เนี่ยคนภาคกลาง พวกมีการศึกษาเนี่ยพุททจริต พุททจริตเนี่ยหมายถึงว่า ต้องใช้ปัญญา พุททจริตเนี่ยมันไม่เชื่อหรอก

อะไรละ อะไรก็พุทโธ อะไรก็โธ มันจะทำอย่างอะไรพุทโธๆ เนี่ย เดี่ยวเถอะ พุทโธๆ นี่ พระอรหันต์กูเยอะเยอะเลย อันนี้มันเป็นที่เราเองเนี่ย อะไรละ อะไรๆ ก็ พุทโธ อะไรๆ ก็พุทโธ แม่่งโง่โง่หายไม่สอนอะไรเลย สอนแต่พุทโธๆ เนี่ย ตัวเอง แม่่งโง่มันไม่ยอมรับว่ามันโง่นะ มันจะบอกว่า อาจารย์สอนมันโง่ มันศรัทธาจิต พุททจริต โลภะจริต โทสะจริต

ถาม : แสดงว่าแต่ละคนเนี่ย จะปฏิบัติเนี่ยอาจจะเริ่มต้นไม่เหมือนกัน

หลวงพ่ : ไม่เหมือนกัน ถ้าเหมือนกันเลยเนี่ย ตอนนี้เอามาเลยน้ำพริกถ้วยเดียวที่เอามาตั้งอยู่เนี่ยทุกคนต้องกินอร่อยหมดนะมึง ไม่มีใครชอบหรอก แต่เรานี้ชอบ บอกน้ำพริกอร่อยไว้อย่า แต่คนอื่นบอก โอ๊ย น้ำพริกเผ็ดแยะเลย แอ้ ไม่เอาเลย แล้วพอสอนอย่างเดียวนั้นทำอย่างนี้ออย่างอื่นทำไม่ได้เลย

กรรมฐาน ๔๐ ห้อง พระพุทธเจ้าเปิดไว้ ๔๐ ทางนะ พระพุทธเจ้ารู้ถึงจิตนิสัย ของคนทั้งหมด แล้วถ้าใครทำกรรมไหน พระพุทธเจ้ามีอนาคตังสญาณนะ จะรู้เลยว่า ไอ้นี่ทำกรรมอะไรมา แล้วทำตามนี้ปั๊บมันจะดีมาก ดีมาก แต่นี่พระพุทธเจ้าตายไปแล้ว เราเกิดมาไม่ทันพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าไม่ได้บอกว่า ทำอะไรดีใจ ก็ต้องหากันเองเนี่ย กระเสือกกระสนอยู่เนี่ย

ถาม : แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่าปฏิบัติแบบไหนแล้วมันจะถูกกับจิตเราจะ

หลวงพ่ : ถ้าพุทโธๆ พุทโธแล้วมันว่าง พุทโธแล้วมันโล่ง มันสบาย ถูกจิตกับเรา แต่ถ้าพุทโธแล้วมันเครียด พุทโธแล้วมันไม่เอาเลยเนี่ย พุทโธมันได้แย้งนี้เราก็กู้ลุกขึ้นใช้ความคิด ลุกขึ้นเดินจงกรมก็ได้ ลุกนั่งก็ได้ มันอยู่ที่เราใจ นั่งก็ได้ ไอ้เนี่ยปัญญาอบรมสมาธิ นั่งก็ได้ เดินก็ได้ แต่มันไม่อยู่กับพุทโธใจ มันใช้ปัญญาไล่ ใช้สตินี้ตามความคิดไป ไล่กับเรา เป็นปัญญาอบรมสมาธิ

มันมีปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา มีเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ เจโตวิมุตติเห็นไหม เจโตคือจิตที่สงบ เจโตขยญาณเนี่ย เจโตนี้มันเกิดจากจิต มันเป็นกำลังของสมาธิ พอมันเห็นภาพเนี่ย เห็นนิมิตเนี่ยมันจะแยกวิภาคะ แยกส่วนเห็นกายเห็นต่างๆ เห็นกายไม่ได้ตาเห็นนะ ที่เราเห็นกายนั้นอะไร เดียวว่าโกหก ที่ว่าเห็นกาย เห็นกายนะ มันเป็นจินตนาการ มันเป็นความสัญญา เป็นความคิดของเขา เป็นความคิดของเขา แล้วเขาคิดว่าเขาเห็นกาย เขาว่าถูกต้องเขาวามันดีใจ มันดีจริงๆ นะ

เราบอกเลขนครมาติของมนุษย์นี้ เราเป็นพ่อแม่คนเนี่ย ลูกเรานี้ถ้ามันเกรมันก็ไม่ดีธรรมดา ถ้าลูกเราดีขึ้นมาก็ถือว่าดีเป็นธรรมดา นิสัยเราก็ก็นี่เหมือนกัน นิสัยใจคอเรานี้มันเกรเกรตุง มันไม่เป็นสิ่งที่ว่าทำความเดือดร้อนให้ตลอดเวลา แล้วบังเอิญ..เราไปฟังธรรมะแล้วมันถูกใจ แล้วเราควบคุมใจเรา แล้วใจเรามันดีขึ้นมานะ มันก็ธรรมดา นี่พอเขาไม่ค่อยเห็น เขาก็ว่าไม่ธรรมดาไป เขาบอกว่านี่บรรลุมรรค

เนี่ยใจว่างเนี่ยจิตว่าง เขาไปพูดกันอย่างนั้น คนก็เลยฮือฮากันมากนะ เพราะจิตมันว่าง โอ๊ยจิตมันสุดขอดเลย เราบอกว่าใช่ มันธรรมดาไอ้เนี่ยเป็นโลกียปัญญา ปัญญาโลกๆ แต่ธรรมะเราสอนลึกซึ้งกว่านั้น มันถอดถอนอุปาทาน ถอดถอนความยึดมั่นถือมั่นของใจ ถอดถอนเรื่องในใจได้อีกเยอะแยะเลย แต่พวกเราทำเข้าไปไม่ถึงจุดนั้นกัน แล้วก็บอกว่าศาสนาเป็นอย่างนี้ ศาสนาเป็นอย่างนี้ ก็มึงว่านะ ศาสนาคนไม่เป็นพุทธก็เป็นอีกอย่างหนึ่งนะ

ศาสนา คนเป็นพุดมันก็ไปอีกอย่างหนึ่ง คนไม่เป็นมันก็จำพระพุทธเจ้ามาพุด ใช่ว่าธรรมะเหมือนกัน บอกว่าธรรมะก็ธรรมะไว้ เราพุดธรรมะละ เอ้าพุดธรรมะไว้ อ้าวก็ธรรมะของใคร อ้าวธรรมะพระพุทธเจ้าก็ดูไม่รู้ แต่ถ้าคนรู้มันจะบอกเราได้หมด บอกการกระทำบอกต่างๆ มันก็ต้องว่าไปอย่างนั้นแหละ ปัญญาอบรมสมาธิ ก็ได้ สมาธิอบรมปัญญา เพราะว่าอย่างไรก็แล้วแต่นะ การกระทำของเราทั้งหมดคนละผล ของมันคือสมาธิ ผลของมันคือสมถะ ผลของมันนะ

ผลของมัน จนกว่าจิตนิ่ง จนกว่าสมาธิดีแล้วเนี่ย สมาธิออกเห็น ถ้าเป็นเจโตวิมุตตินะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เพราะมันก็เห็นบ่อยตลอดเวลาเห็นเวทนานี้ เพราะไครนั่งสมาธิ มันต้องมีการเจ็บปวดเป็นเรื่องธรรมดา เพราะทำไม่รู้ใหม่ เพราะจิตมันโดนจับขัง แต่เดิม ถ้าเราอยู่บ้านแล้วเราขยับบ่อยๆ แล้วเด็กเนี่ยเด็กมันเล่นเกมส์ มันเล่นได้ทั้งวันเลย ยิ่งนักการพนันนี่มันนั่งได้ที่ ๗ วัน ๗ คืนเลย นักการพนันเนี่ย เพราะมันเพลินอยู่กับสิ่งที่มันพนันขังต่อกัน จิตมันไม่เข้ามาข้างในเลย

แต่พวกเรานั่งนี้ เราจับมันมาขังใจ เราจะพยายามจะหาจิตให้ได้แล้ว พุทโธ ๆ เนี่ย พอนั่ง ๕ นาทีมันปวดแล้ว แค่ว่า ๕ นาทีเท่านั้นแหละมันคันแล้ว แต่ถ้าไปนั่งเล่น ใต้น้ำดูทีวีนะทั้งคืน ยิ่งถ้าให้นั่งนับตั้งคี่ด้วยนะ เอาเงินมากองไว้นี่กองหนึ่ง ใครนับได้ เท่าไรก็ของคนนั้น โอ้โฮ มันนับทั้งคืนเลย แต่พอพุทโธมันนั่งไม่ได้ เพราะนี่ใจพอนั่งแล้ว จิตสงบนี้เวทนามันเห็นอยู่แล้ว ถ้าจิตสงบนะ ถ้าจิตไม่สงบนี้เวทนามันเกิดขึ้นมานี้

แล้วพุทโธๆ นี่นักรบ คือถึงจิตเรากลับมาที่เรานี้ เวทนามันจะหายไป แต่ถ้าจิตมีกำลังดีแล้ว เวทนานี้เวทนาเป็นอย่างไรวะ อะไรเป็นเวทนานะ เข้าต่อสู้กับมัน การต่อสู้เนี่ยผลของมันก็คือ สงบเหมือนกัน แต่เราจะบอกว่าการภาวนาเริ่มต้น ผลของมันคือการ ปล่อยวางคือความสงบ มันยังไม่เป็นวิปัสสนา ไม่เป็นวิปัสสนาเพราะอะไร เพราะจิตเนี่ยมันยังสกปรกอยู่ จิตของเรานี้ มันยังไม่รู้ตัวตนของมันอยู่ จิตของเรานี้ มือเรานี้สกปรก หยิบอะไรก็สกปรกหมด เราจะทำอะไรถ้ามือมันสะอาด จับต้องอะไรมันก็สะอาดหมด

จิตเรานี้มันมีวิชาอยู่ มันถึงเป็นสมาธิไม่ได้ พอจิตสงบเนี่ยหมายถึงว่าอวิชชาเนี่ยมันวางตัวชั่วคราว เขาเรียกว่าหินทับหญ้าๆ เราบอกว่าหินทับหญ้าก็จริงอยู่นะ แต่พวกมึงไม่เจอหิน และไม่เจอหญ้า มึงเลยทับไม่เป็น จะหินทับหญ้า ก็ขอให้หินทับหญ้าเถอะวะ นี่มันพุดสบประมาทกันไง สมาธิก็หินทับหญ้าไม่มีประโยชน์ มึงยังไม่รู้จักหินเลย หินมึงก็ไม่มี หญ้ามึงก็ไม่มี ในหัวใจมึงเลยเดือดร้อนไง

ถ้ามีหิณนะแล้วทับหญาอิงไว้สักหน่อยนะ หญาอิงจะไม่มารบกวนใจมีง หินทับหญาๆ หินมีง ยังไม่รู้จักว่าหิณเลยนะ หินทับหญาหรือไม่ทับหญาก็แล้วแต่ เราทำของเราไป มันเป็นทางผ่าน มันเป็นทางผ่านที่จิตต้องผ่านไปอย่างนี้ ถ้ามันผ่านไปไม่รอดหรอก เพราะมันเป็นโลกียปัญญาไง มันเป็นจินตนาการ แล้วจิตนะมันสำคัญอยู่แล้ว

โอ้ คุณักประพันธ์ดี มันแต่งเรื่องมานะ ใครอ่านร้องไห้เลย จินตนาการมัน ไปเลย พล็อตเรื่องเนี่ยมันเขียนไปเลย แล้วที่นี้พอจิตมันเป็นเนี่ย โอ้โฮ นิพพานเป็นอย่างนั้นๆ นิพพานเป็นอย่างนั้น โอ้โฮ คุยกันปากเปียกปากแฉะ พอจิตมันเสื่อมเมื่องั่งคอตก ถ้ามันไม่ได้แก้กิเลส มันมีเจริญแล้วเสื่อม ต้องเสื่อมแน่นอนช้าหรือเร็ว เค็ดขาด เว้นไว้แต่กูจีหลังเสือแล้วไซ้ไหม เสื่อมกูก็ทนไว้ กูไม่เสื่อม กูมีความสุข กูมีความสุข หลอกตัวเองนะ เป็นไปไม่ได้หรอก คนเราเป็นไซ้เนี่ยมันต้องมีอาการ จิตมีวิชาอยู่เนี่ยมันต้องแสดงตัว เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้

ถาม : นี่ก็เราดูความคิดไปเรื่อยๆ ดูความคิด ที่นี้ความคิดที่มันเป็นอกุศลเราก็หยุด เราก็ต้องหยุดมันที่ว่าตามทันนะครับ ถ้าจิตเป็นกุศลเราก็ปล่อยๆ ไปตามธรรมชาติ

หลวงพ่ : ไซ้ ถ้าเป็นกุศล ตรีกในธรรมไง ความจริงไม่ได้คิดหรอก คิดเรื่องธรรมะเลย คิดเลข สมมุติมาจากไหน อุปาทานมาจากไหน ตั้งเมนี้เราต้องตั้งออกมา แล้วตัด กิเลสก็เหมือนกัน กิเลสมันอยู่ที่ไหนมันอยู่ที่จิต ต้องตั้งมันออกมา แล้วตัดยับเลย บางทีคนไม่เข้าใจใจ เข้าใจว่าพอคิดไปมันว่าง แล้วก็สบายใจ คิดได้แคว่งแล้วตั้งเมมันยังไม่ตั้ง ออกมาเลย

อย่างที่เรารู้ได้อยู่เนี่ย สัญชาตญาณเรามีความคิดอยู่แล้ว แล้วที่เขาทำกันนั้นก็เพราะเหตุนี้ละ เขาคิดให้มันว่าง ฟังนะ ความคิด คิดแล้วมันฟุ้งซ่าน คิดให้มันว่างก็เป็นความ คิดอันหนึ่ง คิดให้ว่างแล้วตัวความคิดมันว่างแต่ตัวกูไม่ว่าง คิดให้ว่างแต่ตัวกูไม่ว่าง เพราะไปว่างที่ความคิด ไม่ได้ว่างที่ตัวเรา ที่เขาพูดกันนะมันเพราะเหตุนี้ คิดให้มันว่างใจ นี่เป็นความคิดนะ อย่าส่งออกนะ ความคิดต้องอยู่เฉยๆ นะ มันไม่ใช่ตัวจิต

แต่เพราะเราแต่ใช้ปัญญาอบรมสมาธิเนี่ยเห็นไหม เราไล่ความคิดไป ไล่ความคิดไปเห็นไหม พอความคิดมันเกิดเรารู้ พอความคิดมันดับมันก็ดับ ดับแล้วใครเป็นคนคิดละ เราถึงบอกไงว่า ความคิดมันมาจากไหน นี่ความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากจิต แต่ความคิดไม่ใช่จิต เราไล่ความคิดไปเนี่ย

พอกระแสไล่กระแส พอไล่ไปเนี่ย พอไล่ไปเห็นไหม มันจะไล่ไปเรื่อยๆ ไล่ไปจนถึงตัวจิต พอถึงตัวจิต เออ

คนที่เขาจิตกันนะเขาไม่พูดเรื่องนี้ เพราะเขาไม่พูดว่า เออ ใจ ถ้าเขาไม่เออ นี่ คือเขาไม่เห็นตัวเขาเองใจ พอเห็นว่าเออ เนี่ย พอเออ ไปเนี่ยจิตเห็นอาการของจิต แต่เขาบอกอาการของจิตนี้ผิด ทุกอย่างมันเป็นอาการหมด มันทุกข์มันยากหมด มันได้เข้าไปที่ตัวจิต แล้วตัวจิตเข้าไปทำไม เอ็งเข้าไปจิตทำไม ไอ้ที่พูดเมื่อกี้นี้เนี่ยจิตเป็นปฏิสนธิ จิตเป็นตัวยกตัวเกิด เราก้เข้าไปที่จิต เพื่อทำความสะอาดจิต ถ้าทำความสะอาดจิตเนี่ย วิธีทำความสะอาดทำอย่างไร

๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี เมื่อกี้นี้ ถ้าไม่มีวิธีการทำความสะอาด จิตมันจะสะอาดไม่ได้ นี่การทำความสะอาดจิตก็เอาจิต เอาตัวมันเห็นไหม เอาตัวมันจะออกมาที่กาย ที่เวทนา ที่จิต ที่ธรรม เพราะอะไร เพราะในตัวมันจะ เกิดมาเนี่ย อย่างนี้ๆ เห็นไหม ต้องเข้าฟิตเนตต้องไอ้โฮ เนี่ยใจ สักกายทิฐิ ใจ เพราะมันติดที่กาย ติดที่เวทนา ติดที่จิต ที่ธรรม เวทนา เวทนาคือความพอใจอยากได้อะไรดี ติดที่กาย ติดที่เวทนา ติดที่จิต

ติดตัวจิตนี้มันเศร้าหมอง ผ่องใส ติดที่ธรรม ธรรมคือธรรมารมณ์ ที่ความคิดเกิดขึ้น มันคิดของมันเอง ตัวมันเองนี้ มันแสดงตัวเองไม่ได้ พลังงานนั้นแสดงตัวเองไม่ได้ มันแสดงออกโดยการที่ว่า เนี่ย ร่างกายนี้เป็นของเรา ทุกคนว่าร่างกายนี้เป็นของเราละ แต่เราก็บอกเป็นของเราจริงๆนะ เป็นของเราโดยสมมุติ จริงตามสมมุติ ตอนนี่เขาพูดกัน สมมุติคือไม่มี สมมุติคือ คือ เอ๊ย สมมุติมันมีนะ เพราะไม่มีสมมุติ ภูไม่มีชีวิตนะ

ถ้าไม่มีสมมุติก็ไม่มีคนเนี่ย คนนี้สมมุติชั่วเวลาหนึ่ง อายุหนึ่งก็คือสมมุติ มันมีจริงตามสมมุติ สมมุติมันมีนะโว้ย เพราะมันเป็นสมมุติไง เราเอาสมมุตินี้ มาทำให้มันเป็นธรรม พอเป็นธรรมแล้วนี้ออกวิปัสสนาไปเนี่ย สมมุติเนี่ยมันจะเปลี่ยนเป็นวิมุตติ เนี่ยพอเริ่มต้นนะ โนนก็สมมุติ นี่ก็สมมุติ ถ้ามีสมมุติมีง้อยามาเกิดดิ มีง้อยาทุกข์ดิ มีง้อยาร้องไห้นะ ร้องไห้ก็สมมุติ ร้องไห้ทำห่าอะไรกัน ก็สมมุติใจ

เวลาจะเจ็บก็บอก สมมุติละ สมมุติ เลิกเลย เลิกเลย มันเลิกไม่ได้ เพราะอะไร เพราะจิตมันมีค้นหา นี่ใจตัวที่จิตมันไม่สะอาดเนี่ย พอจิตมันไม่สะอาด พอจิตมันไม่สะอาดใช่ไหม พอไม่สะอาด นี่

พอมันละเอียดปั๊บ มันเป็นเราทุกอย่างเป็นเราทั้งหมด มันก็แสดงตัวออกมา เราก็ไม่รู้เรื่อง ชรามะเนี่ยถึงบอกว่า ถ้าเราไปทำอะไรกัน เราทำไม่ถูก

ชรามะเนี่ย ชรามพระพุทเจ้า อริยสัจมันถึงบอกว่าเนี่ย ถ้ามันสงบแล้วเห็นไหม ให้มันออกรู้ ใจ ออกรู้กาย เวทนา จิต ชราม ให้รู้ตามชราม ไม่ให้รู้ตามสมมุติ นี่พวกเราเห็นไหม รักษาที่รู้ ดีไปหมด แต่ถ้าเป็นชรามขึ้นมา จิตมันสงบนะ มันเห็นนิมิตนะ พิจารณาภายใต้ ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งพิจารณา กายโดยเจโตวิมุตติคือเห็นกาย พิจารณาโดยปัญญาวิมุตติไม่เห็นกาย ใช้ปัญญา ปัญญาใคร่ครวญว่า ในร่างกายของเรานี้มันมีอะไร ในร่างกายของเรานี้

ถ้าพูดถึงครูบาอาจารย์ท่านคิดนะ ในร่างกายของเรานี้ ร่างกายของสัตว์มันยังมีประโยชน์นะ ร่างกายของมนุษย์นี้ มันกินแต่สัตว์จนเต็มท้องมันเนี่ย มันก็ต้องเอาของเน่าของเสียเนี่ย เวลาชรามะของ ครูบาอาจารย์นะ เขาบอกมนุษย์นี้กินจี๊ เพราะอะไรข้าวก็กินนะเพราะมันเกิดมาจากดิน คนนี้กินจี๊ บอกกิน จี๊ไกรธอีก ภูกินข้าวกินจี๊ได้ไง ก็มันเกิดจากจี๊ดินไง มันต้องเอาของมัน เอาธาตุ ๔ เข้าไปเลี้ยงมันไง มัน ต้องมีอาหาร แล้วเอามาจากไหนนี่ ใช้ปัญญาคิดดิ

โธ่หลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่มันนะ เวลาท่านสอนพระนะ ถ้าเกิดว่าร่างกายมีของสกปรกนี่ ถ้าไม่ เชื่อนะ ไม่เชื่อนะ เอนี่เนี่ยแยงเข้าไปในทวารหนักเลย ออกมาเหม็นหมดเลย ถ้าไม่เชื่อ แต่บอกนี้หยาบ มากนะ คือสอนแบบหยาบๆ สอนแบบวิทยาศาสตร์คือ วัตถุๆ จับต้องกันเลยทีเดียว

แต่ถ้าจิตเราสงบมันเป็นอย่างนั้น จิตมันสงบมันจะคิดของมันนะ มันจะใคร่ครวญของมัน ถ้ามัน ใคร่ครวญมันเพื่อประโยชน์อะไร โดยธรรมชาติจิตได้สำนึกนี้ มันถึงบอกว่าของนี้ยังเป็นของเราเลย เรา ซ้อมมาเอามาถวายพระ ยังเป็นของๆ เราเลย แล้วร่างกายมันอยู่กับกูนี้ ไม่ใช่ของเราได้อย่างไร ก็ของกู ชรามดาไม่มันจะอาบนี้ทำไม ไม่มันจะขัดทำไม อู๋กูต้องรักก็มันของกูนี้ไง ไอ้กูนี่คือจิตได้สำนึก

แล้วพอมันพิจารณาของมันไปนะ พิจารณาไป พอมันปล่อยนะ กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย กาย ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่กาย แยกปั๊บเลย พอแยกออกปั๊บนะ ก็อันเดียวกันนี้แหละ ก็อยู่เป็นปกตินี้แหละ แต่จิตได้สำนึก อุปาทาน สังโยชน์อยู่ที่ใจมันถอนพรวดเลย ทิฐิความเห็นอันนี้ เออ นี่เธอเอา จริงตามสมมุติแล้ว แล้วนี่มันก็เกิดในเราจริง ก็จริงตามสมมุตินี้แหละ

แต่ใจเรามันปล่อยได้ พอใจมันปล่อยเข้าไปเนี่ย แล้วพิจารณาซ้ำเข้าไป ซ้ำเข้าไปนะ จากที่เราเป็นนี้ จิตใจและร่างกายเราเป็นอันเดียวกัน พอใจมันปล่อยนี้ปั๊บนี้ กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กายเนี่ย ไม่ใช่อันเดียวกัน แต่มันอยู่ด้วยกัน โดยสมาธิเนี่ย ในสมาธิเนี่ย เวลาเรานั่งสมาธิเนี่ย จิต อธิปนาสมาธิเนี่ย พุทโธๆๆ พิจารณาอารมณ์ต่างๆ จิตมันสงบหมดเลยนะ พอมันดับหมดเลย พอมันดับหมดนี้แสดงว่ามันไม่รับรู้อะไรแล้ว กายกับใจนี้คนละอันจริงๆ กายกับใจนี้คนละอันจริงๆ

แต่พอเราเกิดมา เราเกิดมานี้ เหมือนรถนี้ เราแยกออกดี รถนี้ ตรงไหนเรียกว่ารถ อันนั้นก็เหล็ก อันนั้นก็ยาง อันนั้นก็สายไฟ อะไรเรียกว่ารถ พอประกอบเข้าก็เป็นรถ จิตก็เหมือนกัน เนี่ยพอมันประกอบเข้ามาว่า กายกับเราเป็นอันเดียวกัน พอมันใช้ปัญญาแยกออกหมดแล้ว เฮ้อ เราไม่มีนี้หว่า กายก็ไม่มีนี้หว่า มันปล่อยปั๊บ พอปล่อยแล้วนะ รถก็คือรถ ก็เป็นอะไรไป รถก็รถของเราก็เป็นอะไรไป พอมันปล่อยแล้ว กายก็คือกาย แต่ใจเนี่ยมันเข้าใจ ตามความเป็นจริงแล้ว เพราะเราได้แยกรอออกทั้งหมดแล้ว แล้วประกอบขึ้นมาเป็นรถ จิตนี้โดยกรรมเนี่ย มันประกอบมาเป็นเรา แต่กรรมเนี่ยเข้าไปแบ่งแยกเข้าไปเปิดเผย จนจิตมันเห็นจริงหมด มันถอนสังโยชน์ผลั้วเลย

ถาม : ก็เป็นแบบย่ำคิดย่ำอะไรให้มัน...

หลวงพ่ : ต้องทำตลอด ให้อย่าคิดอย่าทำเนี่ย ถ้าอย่าคิดอย่าทำเป็นทางโลก เขาเรียกว่าเป็นจิตเภท คนนี้มันจะบ้า คิดจนบ้าเลย แต่ของเราอย่าคิดอย่าทำ ยิ่งอย่าคิดอย่าทำยิ่งดี ดีเพราะอะไร ดีเพราะภูมิสติ ภูไม่ใช่คนบ้า ถ้าภูไม่มีสติ ภูทำสมาธิไม่ได้ เพราะภูทำสมาธิได้เห็นไหม ภูถึงเป็นปุถุชน กัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนเพราะมันควบคุมจิตได้ดี เพราะควบคุมจิตให้เป็นกัลยาณปุถุชนนี้ ยกขึ้นเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นั่นคือโสดาปัตติมรรค อย่าคิดอย่าทำด้วยมรรคด้วยผล

ไม่ใช่อย่าคิดอย่าทำแบบด้วยทุกข์ ด้วยยาก ด้วยจิตเภทไง อย่าคิดอย่าทำเพราะปัญญา การใช้ปัญญาต้อง หลวงตาบอกการใช้ปัญญา มันจะกว้างขวางมาก ไม่มีขอบเขต มันเหมือนเรดาร์มันจับหมดเลย จับหมดเลยว่าคุณคิดมันจะโผล่มาอย่างไร ตรงไหนมันจะโผล่ขึ้นมาในกลางหัวใจเรา

อย่าคิดอย่าทำในทางที่ดี ต้องอย่าคิดอย่าทำ เพราะไม่อย่าคิดอย่าทำนะ วันนี้พิจารณาแล้วปล่อย โอ้อิสบายมากเลยนะ โอ้ย ปล่อยเลยนะ โอ้ยสบายๆ ทิ้งไว้ ๕ วัน ๑๐ วันมาทำอีกทีทำไม่ได้แล้ว ทิ้งไม่ได้เลย พอไล่ไปเลย เราเคยเดินจงกรมเนี่ย วันๆ นี่มันปล่อยที บางทีเนี่ยลงที ๕ หน ๖ หน คือมันพิจารณา

จนปล่อยเนี่ย ปล่อย เคี้ยวเอาอีกปีบอีก ปล่อย ปีบอีก ปล่อย เนี่ยตทั้งคปหาน มันปล่อยชั่วคราว มันไม่มีบทสรุป

บทสรุปถ้าปล่อยมันขาด สมุจเฉตปหาน ผล็ว่ะ หลวงตาพูดชัดเลยนะ กายกับจิต แยกเป็น ๓ ทวีปเลย แล้วจะมารวมอีกไม่ได้ เพราะหลวงตาท่านผ่านตรงนี้ด้วยเวทนา นั่งตลอดรุ่งเลย โอ้อโฮ มันปวด เวลามันลงแล้วนะ ๒-๓ ชั่วโมงก็คลายออกมาอีก พอคลายออกมาก็ต้องต่อสู้อีก ลงไปอีก พอ ๒ คืบ ๓ คืบ ไปเนี่ย มันขาด ท่านสรุปในใจท่านเลยละ เพราะคนมันจะตายมันก็เวทนากันแค่นี้ ต่อไปนี้มันจะเอาเวทนาที่ไหนมาหลอกกูวะ

มันจะเอาเวทนาที่ไหนมาหลอกกูอีก ในเมื่อเวทนาสู้กับเวทนา จนเวทนาสักแต่ว่าเวทนา เวทนาเป็นเวทนา จิตเป็นจิต กายเป็นกายเนี่ย แยกแล้วเนี่ย แล้วมันจะเอาเวทนาหน้าไหนมาหลอกเราอีกวะ จิตมันมีอิสระขนาดนั้นเลย ตั้งแต่นั้นมาสบายมากทำอะไรก็ได้ เนี่ยพอมันมีพื้นฐานนะ ไปได้เรื่อยๆ เลย ไปได้เรื่อยๆ บางทีมันก็คิด อย่างที่ไปคิดสมาธิ ๕ ปีเนี่ย หลวงปู่มันต้องเอาออก เพราะความเข้าใจผิด

แล้วเราปฏิบัตินี่คนเข้าใจผิดเยอะนะ เวลาบอกไปทางใดทางหนึ่ง มันก็สุดโต่งไป เลยนะ มันไม่เลี้ยวกลับมาเลยนะ ไม่ได้สนใจด้วย แม่่งพวนไปสุดขอบฟ้าแล้วค่อยเลี้ยวกลับมา เอ้อ กูคิดวะ มันมี เวลาปฏิบัติไปนะ บางทีมันสุดโต่งไปเลยนะ ถูกต้อง กูนะแม่่งดันไปเลยนะ มันไม่รู้จักจบวะ เอ๊ เป็นเพราะเหตุใด หันกลับมา อ้อ ผิดอย่างนี้ ผิดอย่างนี้ แก้ไปเรื่อย

การปฏิบัติตรงนี้มันมีเยอะ ถ้าอาจารย์ไม่เป็นผู้ มันก้าวเดินไปไม่ได้ มีคนมาหาตอนนี้ ชีวีนี้แปลกนะออกไปเยอะ กรณีนี้กลับมาเยอะมาก คนกลับมาซิดิเนี่ยกลับมา เยอะมากเลย อ้อ เขาจะต้องไปฟังก่อน พอฟังเสร็จแล้วเขาต้องไปคำนวณดูว่า จริงไม่จริงวะ แล้วพอเข้ามาเนี่ย อ้อ หลวงพ่อพูดถูกหมดเลย ใครมาก็หลวงพ่อพูดถูกหมดเลย เพราะเรานั้นขำเลย ถ้าไม่มีสมาธิ มรรค ๘ ไม่มี สมาธิเนี่ยมันไม่ได้แก้ที่เรา มันไป แก้ที่ความคิด สมาธิคือเรา ถ้าไม่มีสมาธิเนี่ยมันไม่ได้แก้ที่เรา มันไปแก้ที่เงา เราไปยืนกลางแดดสิ แล้วเราจัดเงาให้ดี แล้วตัวเราอีกเรื่องหนึ่งเลย ถ้าเป็นสมาธิคือตัวเรา

ถาม : แก้ที่เหตุของความคิดคือความคิด..

หลวงพ่ : ไข่ ไล่ความคิดไปก่อน ธรรมดาเนี่ยพวกอภิธรรมเนี่ย เขามาถามเราว่านามรูปกับปัญญา อบรมสมาธิต่างกันอย่างไร นามรูปเนี่ยเขาคุณผลกระทบ คุณผลกระทบกับรูปนาม คุณผลกระทบ ผลกระทบ

นั่นคืออะไร คือจิตออกรู้ แต่เราไปกับสมาธิเนี่ย มันย้อนกลับเข้าจิต ความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากจิต แล้วได้ความคิดเข้าไป มันก็กลับไปอยู่ที่จิต แต่ของเขาๆ ไม่กลับมาไล่ที่จิต เขาออกมารับรู้ข้างนอก เราบอกสัญญาอารมณ์ไว้ คิดให้ว่างไว้ รู้เท่าทันหนอ ปล่อยวางหนอ ดีหนอๆ

แต่ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิเกิดเกิดที่ไหน แล้วดับไปอยู่ที่ไหน แล้วจิตจะเกิดอีกอย่างไร สังเกตดูสิ มันก็กลับมาที่ต้นข้าว เพราะอะไร เพราะความคิดนี้ถ้าคนภาวนาเป็นมันจะรู้เลย เวลาคนนอนฝันทำไมมันไม่ตาย ฝันคือจิตออกไปเที่ยว แล้วพอบอกว่าเอาจิตกลับไม่ได้ บอกไม่ต้องกลัวหรอก สายบุญสายกรรมนะ มันมีกระแสกลับมา

คราวนี้เวลาความคิดนะ ความคิดมันเกิดมาจากจิตนะ มันก็มีความรู้สึกลอกออกมาจากจิต แล้วเราตัดสั้นเข้ามาเนี่ย มันจะไปไหนเห็นไหม มันตัดสั้นเข้ามากลับมาที่จิต แต่คนที่ส่งออกหมดนี้ ส่งออกไปแล้วก็บอกว่า นามรู้ รู้ รู้ รู้ทุกอย่างเลย แต่ไปรู้โน่นดาวอังคารนู่นนะ แล้วตัวมันเองมันไม่รู้ แล้วมันต่างกันอย่างไร ก็ต่างกันตรงนี้ไง ต่างกันตรงที่ว่าเริ่มต้นผิด

หลวงปู่มั่นบอกว่าต้นคดปลายตรงไม่มี ต้นโคออกไปแล้วคดเนี่ย พอคดไปแล้วมันไปไหนนะ เนี่ยเริ่มต้นเนี่ยมันคด เราถึงบอกเราถึงว่าไม่ต้องไปดูมากเลย เพราะมันคด คนถ้าเป็นนักวิชาการคนที่เป็นผู้ที่รู้จริงเนี่ย พื้นฐานเขายังบอกผิดเนี่ย เขาจะสอนกันไปไหน แล้วบอกนี่เป็นอกิธรรมนะ ใช้ อกิธรรมของพระพุทธเจ้า แต่คำพูดนะ มีงูพูดเอง ไม่ใช่อกิธรรม

ถาม : ถ้าเกิดดูอาการเกิดดับด้วยล่ะครับ

หลวงปู่ : ได้หมด เราจะบอกว่าได้หมด แล้วไม่ใช่ได้หมดธรรมดาด้วยนะ เพราะว่าเวลาพอเราภาวนาไปเนี่ย เราตามสิ่งใดไปบ้าง พอมันคุ้นชินบ้าง ก็เลสมันจะบิดหมด มันจะหลบออกไป

ถาม : แล้วที่เขาว่าอย่างนี้ล่ะคะ รู้เท่าทันจิตตัวเอง

หลวงปู่ : เนี่ยรู้เท่าทันจิต เนี่ยมันก็รู้เท่าทันจิตใช้ได้ ถ้ามีสตินะ ดูว่าเกิดดับ ถ้ามันเกิด เนี่ยเวลามันเกิดดับแล้วนี่ เกิดดับแล้ว เราไม่พอใจแก่นั่นไง เรายังต้องว่ามันเกิด มาจากไหน ถ้าไม่ดูคำว่าเกิดมาจากไหนนะ เราจะไม่เห็นจิต จิตเห็นอาการของจิตเนี่ย มัน เกิดมาจากไหน พอมันเกิดมาจากไหน แวบ วันนั้นเมื่อวันสองวันนี้ ไอ้เกิดดับนี้ ไอ้หมอนั้นมา เขาเห็นของเขาไง เขาดีใจใหญ่ เขามาหาเราเลย อธิบายมา

เนี่ยนะเกิดเห็นแล้วนะ เวลาคนเห็นนะ พอคนเห็นแล้วมันตื่นเต้นมาก จิตเห็นอาการของจิต เราเห็นครั้งแรกเรายังตกใจเลย ก็โดยที่ว่าสามัญสำนึก นี่อะไรนี่กว่ามันเป็นนามธรรมต้องไม่มีใจ พอจับเข้าไป อ้าว ขึ้นไปหาอาจารย์เลย “อาจารย์ไหนว่าจิตมันไม่มีใจ” “ใครบอกมึง” อ้อ ก็ความคิดพวกเราเองนี่แหละ พอจับได้นะ แวบ ถามสิทำได้อีกไหม เขาบอกโอ้โฮ ยากมากเลย ยากมาก พยายามตั้งใจมากเลย

แล้วเขาเคยเป็นสมาธิหนึ่งหนหนึ่ง แล้วเขานึกว่าเป็นสมาธิ แล้วตอนนี้มาใช้ปัญญาพอเห็นอาการ แล้วเขาต้องทำอะไรต่อไป ต้องทำอย่างนี้ พอทำไปแล้วนะพอคนเราทำมันจะชำนาญมากขึ้น มันจะละเอียดมากขึ้น ยากไหม ยาก ประสาเราเลย เคี้ยวข้าวก็ยากวะ เวลามันเคี้ยวนี้อ้อฮือ แหม..ก็ยากว๊าย ไอ้นี้งานไม่ยากได้ไงวะ เคี้ยวข้าวเม่งยังต้อง เนอะ ออกแรงนะ อ้อ

แต่พอมันจับได้สักหนหนึ่งนี่ เหมือนช่องทางนะ ช่องทางไหนที่เราเคยไป เราเคยเดินเส้นทางไหนแล้ว เดินบ่อยๆ มันจะชำนาญมาก การว่าที่เราไปจับต้องได้ หรือว่าเราไปเห็นได้นี้ นี่เราจับได้แล้วครั้งแรก จะมีครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ จะง่ายกว่าครั้งที่แรก เราต้องขยัน พอขยันเข้าไปนี่ มันจะเริ่มสั้นเข้ามาๆๆ จนถึงตัวจิตนะ ถึงตัวจิตปั๊บนะ ดูที่มันออกนี่ ถ้าออกจับปั๊บดีนี่ เพราะมัน...จิตเห็นอาการของจิตนี้ มันไม่เหมือนกัน ที่เราเห็นนี่เราใช้ธรรมชาติพระพุทธรเจ้าใจ

คือแบบเราเล่นเทนนิสนะ หัดเล่นเทนนิส เขาจะตีลูกเทนนิสเข้ากำแพง มันจะเด้งกลับมา เห็นไหมไปด้วยจิต กำแพงเราไม่เห็น มันชนกำแพงก็เด้งกลับมา ความคิดก็เหมือนกัน มันออกมาจากจิต นี่เราไม่เห็น เราก็ใช้สติไล่เข้าไปๆ เคี้ยวห้วมันจะไปชนกำแพง ก็ห้วมันจะชนจิต พอชนกำแพงอยู่กำแพงนี้ อ้อ ไปถึงกำแพงก็ โอ้โฮ โลงว่าง ไม่เห็นกำแพงจิตอีก กำแพงกับกูเป็นอันเดียวกันอีก ต้องไล่เข้าไปๆ พอเห็นปั๊บบ้างเขาเรียกว่าจิตเสวยอารมณ์ จิตเสวยความคิด

ถ้าไม่มีพลังงาน ความคิดเกิดไม่ได้หรอก โดยธรรมชาติของมันนะ ความคิดมัน เกิดมาจากไหน แล้วภาษาเรานะ ความคิดเรากับความคิดโยมนี่ อ้าว ความคิดเราก็คง เกิดจากจิตเรา อ้าว ความคิดโยมก็ต้องเกิดจากจิตโยม อ้าว ความคิดเราจะไปเกิดจากจิตโน้นได้อย่างไร อ้าว ก็ความคิดใคร ความคิดมันใจ จิตใครจิตมันใจ อ้าวทางโน้นคิด แล้วก็บอกว่าผมคิดอะไรบอกมาสิ อ้าวก็มึงคิดไอ้ห่ามึงมาถามกูทำไม อ้าวก็มึงคิด มึงคิดก็คิดมาจากจิตมึงนะละ

แต่ไอ้เนี่ยเวลาถ้ามันไล่เข้าไปเห็นไหม นี่ธรรมชาติส่วนบุคคล ธรรมชาติใครธรรมชาติมัน มันจะไล่เข้าไปเลย จิตใครจิตมันจะไล่เข้าไป แล้วไปแก่งจันจิตนี้สะอาด พระพุทธเจ้าถึงบอกไงว่า งานของแต่ละบุคคล งานของใครนี่ไม่มีใครทำแทนใครได้ พ่อแม่ลูกยังโอนมรดกให้ลูกได้นะ

ธรรมชาติโอนไม่ได้หรอก คนไหนตายก็ตายไปกับใจดวงนั้นนะ อย่างไรธรรมชาติดวงนี้จะโอนให้ดวงโน้นนะ โอนให้เขาแบ่งเขาเลือกไม่เอาอีก เขาหาว่าเอาเข้าไปปายเขาอีก เพราะคนกิเลสนะ มันเห็นแก่ตัว แล้วบอกเขาให้เสียสละนี้ มันจะฟังไหม โอนให้มัน มันนึกว่ามรดกไป นึกเงินเยอะๆ ใจ ที่ไหนได้ โอนให้มันรับผิดชอบสังคมไป ให้มันเสียสละไป ไม่เอา ไม่เอา อย่างนี้ไม่เอา แต่ถ้าโอนมาเป็นเงินเป็นทองคำเยอะๆ นะ เอา มันต่างกัน

ถาม : มีที่โยมถามเรื่องในชีตึ้นะครับ ที่พูดว่าโยนความคิดให้จิตมันคิดนะ ที่นี้เรานั่งภาวนา ก็เหมือนเราโยนความคิด คือเราพิจารณากาย เอาให้จิตมันพิจารณากายขึ้นมา

หลวงพ่ : ไซ้ มันบอกโยน เขาพูดเลยว่าพุทโธอย่างหนึ่ง แล้วโยนความคิดคือให้จิตทำงานไป นี่ดีมากเลยนะ เพราะถ้ามันว่าง มันไม่มีอะไรเนี่ย ความจริงมันมีรู้อะไรไหม แต่กิเลสนี้มันฉลาด พอมันรู้ว่าเราสติปัฏฐา เขาเรียกว่ากิเลสมันบังเงาไป มันหลบ ว่างไม่มีอะไรเลย ก็อย่างที่เขาคิดตั้งเมื่อกี้ นี่ต้องดึงมันออกมา ดึงออกมาทำ โยนความคิดให้จิตทำงาน

ถาม : ถ้าพิจารณากายก็ถือนับข้อกระดูกแบบหลวงปู่เจี๊ยะนี่..

หลวงพ่ : ได้ การพิจารณากายของหลวงปู่เจี๊ยะ มันเป็นสองประเด็น อย่างที่ว่าหลวงปู่เจี๊ยะท่านพูดเอง เราฟังหลวงปู่เจี๊ยะบ่อยในเสียงธรรมนี้ นับตามข้อกระดูก ท่านบอกเลขเป็นสมณะ ถ้าจิตมันอยู่ในข้อกระดูกได้เป็นชั่วโมงๆ แล้วพอจิตมันสงบแล้ว มันเห็นข้อกระดูกแล้ว ถึงจะเป็นวิปัสสนา การพิจารณา กายนั้นเป็นสมณะนะ การพิจารณากายนี่คือพุทโธ การดูข้อกระดูก เปลี่ยนจากพุทโธมาเป็นข้อกระดูก เพราะจิตยังไม่สงบ

แต่พอดูข้อกระดูกบ่อยๆ พอจิตมันอย่างที่ว่านะ ใครเป็นคนดู จิตเป็นคนดู พอดูขึ้นมา มันเดินอยู่ได้ สติอยู่ได้ นี่ มันจะย้อนกลับมาที่จิต จิตก็เริ่มละเอียดลงๆ พอละเอียดลง จิตสงบตั้งมั่นแล้ว ดูข้อกระดูกเหมือนกัน แต่ดูข้อกระดูกนี่ เป็นวิปัสสนา ดูข้อกระดูกนี่ เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้ง

วิปัสสนา พิจารณาจิตก็เหมือนกัน ปัญญาอบรมสมาธิก็เหมือนกัน เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา เป็นได้ทั้งสมณะคือผลของมันคือสมาธิ

เราขยันตลอดเลย การทำปฏิบัติทุกๆ วิธีการ ผลของมันคือสมาธิ แต่เขาบอกว่ามันเป็นธรรมะ บรรลุธรรม คือว่ามันตัดตอน เสียหายมาก ตัดตอนว่าจิตมันจะเช่อยู่อย่างนั้น แล้วมันจะเสื่อมตลอดไป วิธีการทำทั้งหมด วิปัสสนาไม่มี เราถึงพูดสติปัฏฐาน ๔ นี่โกหกหมด ไม่มี ไม่มีเพราะอะไร ไม่มีเพราะจิตเราสกปรก สติปัฏฐาน ๔ จะเกิด นี่หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ครูบาอาจารย์นี่ สติปัฏฐาน ๔ จะเกิด คือมันสะอาดแล้วขาดพล้วเลย นั่นสติปัฏฐาน ๔ จริง

แต่สติปัฏฐาน ๔ ของเรานี้ สติปัฏฐาน ๔ นึก เป็นสติปัฏฐาน ๔ เนาะ สติปัฏฐาน ๔ เราสร้างขึ้นนะ แต่ก็ต้องสร้างขึ้น ถ้าไม่สร้างขึ้น เราจะทำเป็นเหรือ เราถึงบอกมันยังไม่สะอาดบริสุทธิ์ ใจ บอกเป็นสติปัฏฐาน ๔ ไอ้โน่นเป็นสติปัฏฐาน ๔ มึงอย่ามาพูด มึง ก็ผิดถูกก็ผิด มึงก็ไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ ถูกก็ไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ ไม่มีใครมีสติปัฏฐาน ๔ จริงหรือ ถ้าจิตยังไม่สงบ

เราจะเน้นย้ำกับพวกที่เขาบอกว่า ถ้าปัญญาสายตรงจะเป็นสติปัฏฐาน ใจ แล้วพวกไอ้ พุทโธ ไอ้พวกสมณะนี่ จะไม่ใช่สติปัฏฐาน ใจ เราบอกว่ามึงก็ผิดถูกก็ผิด เพราะอะไร เพราะมึงก็ตาบอด ถูกก็ตาบอด เรากำลังคลำช้างกันอยู่ แต่เดี๋ยวกูตาดีขึ้นมานะ กูจะเป็นสติปัฏฐาน ๔ จริงๆ ฉะนั้นไม่ต้องไปห่วงว่าจะผิดหรือถูก

อย่างที่หลวงตา กับหลวงปู่เจี๊ยะ ท่านพูดตรงนี้แหละ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง อายุคนะกาย ใจ เป็นได้ทั้งสมณะเป็นได้ทั้งวิปัสสนา เป็นได้ทั้งสมณะ บางอาจารย์จะสอนเลย ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ให้ท่อง เวอร์ การท่องนั้นมันจะเป็นวิปัสสนาได้อย่างไร ท่องนั้นก็เพื่อให้จิตสงบ มันถึงเป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา หลวงปู่เจี๊ยะนี่ท่านพูดเองเลย ดูตามข้อนี้เป็นสมณะ แต่ดูไปเรื่อยๆ ท่านพูดบ่อย ถ้ามันอยู่ในกายนี้เป็นชั่วโมงๆ ได้นั้นนะ จิตสงบแล้ว

ถ้าจิตมันไม่สงบมันอยู่ไม่ได้ มันคั่นออก คิดเรื่องข้อ เรื่องข้อ โอ๊ย กูเบื่อไว้ กูไปคิดเรื่องขนมจีนน้ำยากูดีกว่า เดี่ยวค่อยกลับมาคิดเรื่องข้อใหม่เห็นใหม่ เบื่อกูแล้ว นั่นนะมันไม่สงบ มันไม่นิ่ง แต่ถ้ามันนิ่งนะ อ้าว ข้อก็ข้อดีไว้ เอ้อ ข้อของคนนะมันอยู่นะ ท่านต้องบอกมันอยู่เป็นชั่วโมงๆ อยู่ได้ แล้วพออยู่ได้ปั๊บจิตมันมั่นคง คนจะเห็นต่างเองเลยนะ ถ้าวิปัสสนานะกระดุกก็แยกได้ขยายได้ อุกคหนิมิต

วิภาคนิมิต วิภาคนีเพราะจิตมันมีหลักมีเกณฑ์ พอจิตมันมีหลักมีเกณฑ์นี้มันขยายส่วนใด จากข้อขยายส่วน

หลวงปู่กิมนี้ท่านบอกเลย เส้นผมเส้นหนึ่งนี้ ท่านขยายออกมาเป็นท่อนซุงเลย เส้นผมเส้นหนึ่งนี้ ขยายออกมาเป็นท่อนซุงเลย พอขยาย เป็นท่อนซุงปั๊บนี้ ระหว่างท่อนซุงนี้มันเหมือนกับท่อน้ำ ในเส้นผม มันมีสารอาหารผ่านเข้าไปในเส้นผม นั่นใจจิตมันมีหลักนะเส้นผมเส้นเดียวนี้ ให้มันใหญ่ขยาย ออก เหมือนกลิ้งจุลทรรศน์เลย ก็ใช้ในทางพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ แต่นี่จิตมันสงบจิตมันเห็นแล้วเส้นผมของเรา โอ้โฮมันเห็นแล้วมันทิ่มเข้าหัวอกเลยนะ แล้วหัวอกนี้ ตุ่ม ระเบิดเลย

ถาม : แล้วนิมิตที่มันเป็นแสงสีละครับ

หลวงปู่ : ไม่เอา

ถาม : บางทีมันจะเป็นสีเขียวแล้วหมุน เมื่อก่อนก็เข้าไปในนิมิต ให้มันหมุนซ้าย หมุนขวา แต่จริงๆ มันก็ต้องกลับมาที่พุทธโธ

หลวงปู่ : ใช่

ถาม : แล้วพอไป ปั๊บ มันก็จะตกไปที่นิมิต แป๊บเดียวมันก็จะมาจุดตรงนี้ขึ้นมาทุกที

หลวงปู่ : ไม่เอาใจ เราจะบอกเลยนะประสานะ ใครไปดูนิมิตอย่างนั้นนะเป็นคนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย แล้วจะสร้างเนื้อสร้างตัวไม่ได้ เห็นนิมิตใครเป็นคนเห็น จิตเป็นคนเห็น แล้วพอจิตสงบเข้าไปเห็นใหม่ ก็เหมือนใช้จ่ายออกไป โอ้ยสิ้นเปลือง กูหาเงินเกือบตาย แม่มีงี้ก็ใช้ไปหมดเลย แล้วอยู่ได้ทำอะไร นิมิตไม่เอา เอาอย่างเดียวเห็นกาย ถ้านิมิตเห็นกายมันเป็นแบบว่า พอเห็นกายเห็นใหม่ มันจำเป็นต้องใช้ เวลาเราจำเป็นต้องใช้เงินใช้ทอง เพื่อซื้ออาหารเลี้ยงชีวิต เราก็ต้องใช้ แต่ถ้าเราใช้จ่ายฟุ่มเฟือย โดยที่ไม่ได้ดำรงชีวิตนะ มันใช้จ่ายโดยที่ไม่เป็นประโยชน์

ถ้าออกไปเห็นนิมิตอย่างนั้นนะ เหนื่อยตายเลย ก็ต้องทำให้จิตสงบถึงจะเห็น แล้วพอจิตสงบก็ทิ้งแม่มันไปเลย ก็จ่ายไปหมดแล้ว แล้วก็มานั่งอีกสงบอีกก็ไปดูอีก มันก็เป็นวัฏวนอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วมันได้อะไรขึ้นมา ไม่ได้อะไรขึ้นมาเลย แล้วไปอดกัน โอ้ยเห็นนี่เขียวเลย โอ้ยแดงเลย โอ้ยเขียวแดงนี่กูก็เห็นนี่ ถ้าไม่ใช่ นิมิตของกูเห็นหมดเขียวแดงเนี่ย กูนั่งอยู่ที่นี่กูก็เห็น นี่เวลาแก่ลูกศิษย์นี้

มีพระเขบาอกอ้วย เวลานั้นเห็นหลวงปู่มัน ของกูบอกกูไม่ต้องนั่งกูก็เห็นนะ เห็นไม่เห็น มันเป็น จริตนิสัยของคน เห็นไม่เห็นนี้ ถ้าพูดอย่างนั้นปั๊บเขาเกิดทฤษฎีใจ โอ้ย กูแจ่ว กูเก่ง พอกูแจ่ว เก่ง หลง ตัวเอง พอหลงตัวเองนี้ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย มึงต้องนั่งจนเกือบเป็นเกือบตายเห็นหลวงปู่มัน กูไม่ต้องนั่งเลย เจียบเลยนะ ใครมาเจอเราเนียหักคอไก่อหมด คือพูดอย่างนี้เพื่อไม่ให้เกิดทฤษฎีมานะ ไม่ให้คิด ว่า โอ้ฮุย เป็นอย่างงั้นๆ

แล้วไอ้เรื่องนิมิตนี่นะ เราจะบอกว่าเวลาเขาถูกไอ้พวกปฏิบัตินี้ว่าเกิดนิมิต พุทโธนี่มันเป็น สมณะ แล้วมันเป็นนิมิต มันไม่ก้าวหน้า บอกมันไม่ใช่ มันเป็นจริตนิสัยของจิต เพราะเรานั่งอยู่นั้นนะ ไอ้คนกำหนดคนามรูป อภิธรรม เพราะอภิธรรมนะเขาใช้ปัญญา เขาไม่เกิดนิมิต เป็นปัญญาสายตรง

อภิธรรมนี้เกิดนิมิต มหาเราเยอะแยะเลย พอมันพิจารณานามรูปนี้แหละ มันเห็นโน่นๆ เต็มไปหมด เพราะอะไร เพราะมันเป็นการยืนยันกันว่า มันไม่ใช่การอยู่วิธีการใดวิธีการหนึ่ง ผิดหรือถูก หรือถูก มันอยู่ที่คุณภาพของจิต ก็จิตมันสร้างนิสัยมาอย่างนั้น ถ้าจริตนิสัยสร้างมาอย่างนั้น มึงกำหนดอะไรก็เกิดนิมิต นี่พอเกิดนิมิตแล้ว มันอยู่ที่ครูบาอาจารย์เป็นหรือไม่เป็น ถ้าเป็นก็ต้องแก้อย่างที่ว่า

ถ้านิมิตแสงสีเสียงมันไม่มีประโยชน์ แต่มันมันเป็นเรื่องหมายบอกได้ว่า จิตคนนี่ถ้าไม่สงบ เห็นนิมิตไม่ได้ ถ้าจิตมันดีขึ้นเห็นนิมิตได้ นี่จิตคนดีขึ้นเหมือนเรามีเงิน นี่เอ็งใช้จ่ายฟุ่มเฟือยทำไม ถ้าเอ็งมีเงินเอ็งเก็บเงินไว้ๆ พอจิตมันมันคงขึ้น สมาธิมันจะดีขึ้น พอดีขึ้น เรารำพึงให้เห็นกาย ถ้าจิตมันสร้างมา จิตเราคนเราสร้างมา มันมีบุญมีคุณ พอจิตสงบปั๊บกายมันมาเลย

ถ้าจิตเราสร้างมาไม่เหมือนกัน กูก็เป็นคนเหมือนกันนะ แต่กูไม่มีเงินเหมือนมึงนะ พอจิตสงบ แล้วมันไม่เห็นอะไรเลย สงบเลยๆ ถ้าสงบอย่างนั้นรำพึงถึงกายขึ้นมา รำพึงไปที่กาย รำพึงคิดในสมาธิ นี่ รำพึงให้เห็นกาย กายๆ จะขึ้นมา ไอ้เนี่ยมันใช้ลงทุนน้อย คนเรานี้มันอยู่ที่ต้นทุน ต้นทุนต่ำ ต้นทุนสูง ต้นทุนต่ำก็ต้องลงทุนลงแรงหน่อย ต้นทุนปานกลาง ต้นทุนสูง

อู๋ ปฏิบัติยังมีอีกเยอะแยะ นี่ครูบาอาจารย์นี้ต้องฟัง ต้องจับว่าไอ้คนเนี่ยมันมีต้นทุนต่ำต้นทุนสูง ต้นทุนมันไปทางไหน แล้วต้นทุนนี้มันจะมาสร้างระบบอย่างไร จะให้มันเดินก้าวไปได้ ให้มันเลี้ยงตัวมันเองได้ เลี้ยงตัวได้คือภาวนาเป็น นี่ครูบาอาจารย์ของแท้ ถ้าของจริงมึงมาใช้ไหม หนังสือเขาบอกว่าพิจารณากาย พิจารณากายๆ แล้วพิจารณากายอย่างไร นี่ไงก็พิจารณากายสิ พิจารณากายสิก็คำรามันบอก แต่กูไม่รู้ อย่างนั้นไปนะเราเสียเวลาเปล่า

ถ้ามีงบออกอย่างนั้น กูดูหนังสือ กูก็ดูได้ กูก็เห็น พิจารณาากูก็รู้ แต่กูทำไม่ได้กู ถึงมาถามไว้ แล้วมีงบก็บอกกุมาสิว่าทำอะไร พุดตามตำรานี้มันพุดเป็นสูตรสำเร็จ มันไม่บอกถึงเทคนิค แล้วเทคนิคของคนนะ เทคนิคใช้ได้อีกคนหนึ่ง อีกคนหนึ่งใช้ไม่ได้ คนหนึ่งใช้เทคนิคได้ อีกคนหนึ่งใช้ไม่ได้ ไม่เหมือนกัน ไอ้คนนี้ใช้แล้วดีมากเลย เราเอาไปใช้ ก็เห็นเขากินอร่อย กูไปเขากินอร่อยก็ไปกิน โอ้โฮ ขมดิบหายเลยอร่อยได้ไงวะ เห็นไหม แล้วเหล่าขวิดเป็นแสนเลย กูไปกินแล้วเม่ง บ้าดิบหาย ขมก็ขม ผาดก็ผาด ซ้อมมาทำห่าอะไรก็ไม่รู้ ขวิดเป็นแสน กูอึ้ง แต่เขาร่อยกันนะ

อ้ออ้อๆ ไอ้กูเอ๊ย โง่ดิบหายเลย กินน้ำอร่อยๆ ดีกว่า ไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันหรอก ฉะนั้นเวลาปฏิบัติ เราถึงคัดค้านทางฝ่ายอภิธรรม เพราะของเขาปฏิบัติปั๊บ นี่เขาปฏิบัติให้เหมือนกันหมดเลย เขาตั้งแถวเหมือนกองทหารเลย ของเราเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้หรอก

ถ้าเป็นไปได้นะ คนเรามันเกิดมานี้ะ มันต้องเป็นคนดีเหมือนกัน คนชั่วเหมือนกันหมด มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เอ็งลองตั้งเป็นแถวเลยนะ เดินเป็นแถวๆ เลยนะ ไอ้คนคิดดีก็มี ไอ้คนคิดชั่วก็มีนั่นนะ ไอ้ตั้งเป็นแถวนี้ กูมานี้กูจะมาขโมยนะมึง เดี่ยวมึงผลอนี้ กูหยิบตรงนั้นก่อน ตรงนั้นก่อน

ความคิดนะ ความรู้สึกมันต่างกัน แล้วมันสอนอย่างนั้น มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ พอคนที่สอนสิ่งที่ไปไม่ได้ เราตีค่าเลยว่าคนสอนไม่เป็น ถ้าคนสอนเป็นจะไม่สอนแบบนี้ เหมือนเราพ่อแม่ มีสอนลูกให้เป็นโจรไปปล้นนี่ มีเป็นพ่อแม่เขาหรือเปล่า ไปปล้นอะไร ไปปล้นธรรมชาติ ไปปล้นความคิดเขา มาไง เราเป็นพ่อแม่คน เราก็ต้องสอนลูกเราให้เข้มแข็งขึ้นมา ให้ลูกเราทำมาหากินขึ้นมา ให้ลูกเราเป็นคนดีขึ้นมา เอ็งจะฉลาดเอ็งจะโง่ขนาดไหน เอ็งก็คิดดัดแปลงใจมึงขึ้นมา มึงจะหาอยู่หากินมึงได้

แล้วจะโง่ฉลาดขึ้นมาจะมีมาน้อยใจทำไมละ ก็มึงทำอย่างนี้ละ อ้าวก็มึงทำของมึงมา ถ้ามันทำของมันมาอย่างนั้นแล้ว มันก็อยู่ที่ต้นทุนของมัน ไอ้อย่างนี้ไม่มีใครเอาเปรียบใคร ไม่มีใครเหนือกว่าใคร อยู่ที่ว่าคนเรานี้มันจะเข้าถึงหลักธรรมไหม แล้วจะทำประโยชน์ ทำประโยชน์กับตัวเรา

นี่มาถวายเป็นประโยชน์โยมหมดนะ เพราะไอ้มันเป็นวัตถุ แต่ไอ้ใจที่เอามานั้นนะ ใจที่คิดนั้นนะ ตรงนั้นละตรงนั้นเป็นบุญ ไอ้นี้กองอยู่นี้ะ เดี่ยวก็ย่อยสลายหมดแล้ว เพราะคนใช้หมด แต่ในใจของโยมที่คิดตรงนี้นะ อีก ๑๐ ปี ก็คิดเหมือนนี้หมดไม่เคยบุบสลายเลย คิดถึงทำบุญเมื่อวันทีแล้วๆ มาสิ อู๊ ข้าวยังควั่นกรุ่นๆ อยู่เลยนะ แต่ข้าวเรากินไปแล้วนะ แต่ลองคิดดูดิ คิดจะไปทำบุญดิ โอ๊ย มันยังกรุ่นๆ อยู่เลยเห็นไหม นี่มันเป็นทิพย์ มันอยู่ที่ใจ

ถ้าพวกทำมานี้มันอยู่ที่นั่น มันทำของมันมา สมบัติมันตกลงที่นั่น พอตกที่นั่นปั๊บนี้ เวลาภาวนานี้ มันก็ออกไปจากจิต ฉะนั้นเวลาภาวนานี้ ใครจะน้อยใจเสียใจนี้ ถ้าประสาถูณะถูจะสมน้ำหน้า ก็มึงทำของมึงมาอย่างนี้ละ แล้วมึงจะมาตีโพยตีพายเอากับใคร

ถาม : บางทีภาวนาไปแล้ว กล้ามเนื้อมันเกร็ง มันเหมือนกับไปเฟ่งมากเกินไป หรือเปล่า มันเหมือนเน้น

หลวงพ่ : ไม่หรอก มันเป็นเรื่องระบบของจิต จิตเรานะ ลูกศิษย์เยอะมาก บางคนมาภาวนาปั๊บ น้ำลายจะออกทันทีเลย บางคนภาวนาจุดหนึ่ง อ้อ เหงื่อมันจะแตกเลย พอเหงื่อจะแตกเลยนี้ จิตมันไปรับรู้ แผ่นเสียงเนีย คอมพิวเตอร์นี่มันเก็บข้อมูล พอเก็บข้อมูลปั๊บๆ มันจะให้ข้อมูลนี้ตลอด งั้นก็ค่อยๆ แก้ไปเรื่อยๆ

ลูกศิษย์บางคนนั่งๆ เหงื่อแตกๆ อย่างเรานี่ปกติก็ไม่กลืนน้ำลายเลย พอมานั่งปั๊บ อ้อเลยนะ ก็อยู่เฉยๆ นี่ไอ้ห่า ยิ่งอึ้งยิ่งเอาจิตไปรับรู้มันนะ มันยิ่งชัดเจนไง กล้ามเนื้อก็เหมือนกัน ทุกอย่างก็เหมือนกัน มันจะไม่หาย พอมีอะไรปั๊บนี้ จิตนี้มันจะจับข้อมูลปั๊บเลย จิตนี้เอาเก็บข้อมูลแล้ว คอมพิวเตอร์เก็บข้อมูลไว้แล้ว แล้วพอนั่งไปข้อมูลนี้ก็ออกทันทีเลย

ที่นี้การแก้นะ ถ้าพุทโธ ก็พุทโธไปเรื่อยๆ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ มันจะเป็นอะไรให้มันเป็นไป ข้อมูลนี้มันโดนล้างด้วยสติ โดนล้างด้วยปัญญา ข้อมูลนี้ค่อยๆ จางไป มันจะไม่หายปั๊บปั๊บหรอก แต่ถ้าข้อมูลอย่างนี้มันเก็บลงที่ใจแล้ว แล้วมันเก็บคนละจังหวะนะ บางคนก็เก็บอย่างหนึ่ง บางคนก็เก็บอย่างหนึ่ง พอนั่งไปมันจะมีปัญหา เนี่ยคือผลร้ายของกิเลสของเราเอง กิเลสคือสิ่งที่ป็นค้นหาทะยานอยาก ค้นหาทะยานอยากคือความพอใจ ความยึดมั่นของมัน แล้วไปเก็บข้อมูลนี้เข้ามา แล้วบอก อู้ เนี่ยมันเกร็ง มันเกร็ง มันจะเกร็งอะไร มึงนะเกร็งที่ใจ

ถาม : พอช่วงหลังๆ นะครับ พอจิตมันจะเริ่ม ไม่รู้ว่ามันจะสงบหรือเปล่า แต่มันก็คล้ายๆ มันจะลง มันก็จะมึกล้ามเนื้อกระดูกขึ้นมา

หลวงพ่ : ไม่เป็นไร อุปสรรคของคนมีหมดนะ แล้วอุปสรรคมาก อุปสรรคน้อย ถ้าอุปสรรคอย่างนี้ อุปสรรคเล็กๆ น้อยๆ ค่อยๆ ໄ໓ เวลาจิตมันลงที่ ตกจากเหวนะ วูบ มันคงอย่างไร มันลงอย่างไรนะ ใหม่ๆ ก็ต้องตกใจหมดละ แต่พอเราชำนาญแล้วนี้ๆ จะเป็นอย่างไรนะ สบายมาก เหมือนเรานี้เห็นอะไร

จากจิต เราเป็นช่างนะ ของมันจะเสียจะหายช่างมัน เดี่ยวกูแก้ได้หมดละ พอจิตมันจะมีอะไรไปบีบนี้ เราจะมีสติของเราไว้ นี่มันอะไรเดี๋ยวเราแก้เอง เดี่ยวเราแก้เอง

เราเนี่ยเวลาจิตจะลงเชิญเลย ไปเลย เอาเลยตามสบาย ไม่ค่อยไปกวนมัน บางที่อยู่อย่างนี้ นั่งเลย จะเป็นอย่างไรก็เป็นไป เหมือนเราควบคุมรักษา ไม่ต้องไปวิตกทุกข์ร้อน ไปวิตกทุกข์ร้อนขนาดไหนมันจะดึงออก แต่นั่งสมาธิ พอนั่งปั๊บเลยนี้ อะไรจะเสียช่างมันเดี๋ยวกูแก้ทีหลัง พอนั่งสมาธิแล้ว นู้นก็ยังไม่ได้อะไร นี่ก็ยังไม่ได้อะไร ทำไม่ได้ทำ ไม่ได้..มันจะออกหมด ถ้ามันจะ เออเดี๋ยวกูแก้ทีหลัง กูรู้อยู่เดี๋ยวจะไปทำเอง

ถาม : พอเวลานั่งๆ อยู่มันจะชอบกังวลว่า นั่งนานหรือยัง นั่งพอหรือยังอะไร อะไรอย่างนี้

หลวงพ่ : ไม่ นั่งสมาธิเพื่อเอาความสงบ เราทำงานอย่างอื่น นะเราทำมาหมดแล้ว อันนี้มันเป็นกังวลไปเอง เพราะธรรมดานั้นเหมือนเราดูเขาเล่นละคร ดูหนัง ดูได้ตลอดละ แต่ถ้าเราเล่นเอง แหมเราวิตกวิจารณ์ไปหมดเลย นี่ก็เหมือนกัน พอนั่งนั้นก็เอาแล้ว ได้เท่าไร พอนั่งหลับตาแล้วนี่ ๒ นาทีแล้วเท่ากับ ๒ วันนะ นานสิบหลายเลย โอ้ คงนานเต็มทีแล้วมั้ง ลืมตาเอะ ๒ นาที แต่ถ้าลืมตาดูอยู่ นี่ไปได้ทั้งวันนะ พอหลับพอได้ ๒ นาที อู้ นานมากๆ นาน นานจริงๆ งานไม่เคยทำไง ถ้างานเคยทำ นี่จะกินนานก็แล้วแต่เต็มทีเลย ไปเลย ทำได้ยากนะ

เพราะหลวงตาบอกว่า ทุกอย่างมันจบลงที่ภาวนา ทาน ศีล ก็ต้องภาวนา ถ้าไม่ภาวนานี้มันก็เหมือนน้ำมัน โยมเติมรถมา ต้องเติมตลอดไป ก็ทำบุญกุศลเราก็สร้างเพื่อชีวิตที่ดี สิ่งที่ดีๆ แต่มันก็ใช้ไปตลอด แต่ถ้าภาวนานี้ รถเราเนี่ยเดี๋ยวนี้เขาใช้ไฮบริดเห็นไหม เดี๋ยวนี้ใช้ไฟฟ้าเลย ไม่ต้องใช้พลังงานอะไร นี่ก็สำคัญ ใจมันไม่ต้องเติมอีกเลย อ้าวเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนไง เพราะจิตมันภาวนาแล้วมันก็จบ

ถาม : อย่างนี้เวลาเราพุทโธ เราต้องนับไหมคะท่านอาจารย์

หลวงพ่ : แล้วแต่ บางคนก็พุทโธ ๑ พุทโธ ๒ มันก็ดีมันทำให้สติดีขึ้น บางคนก็พุทโธไปเรื่อยๆ โอ้อย่างนี้เราต้องเก็บเป็นข้อมูลไว้ วันไหนภาวนาดีก็พุทโธธรรมดา ถ้าวันไหน จิตมันฟุ้งซ่านพุทโธไม่อยู่ ก็พุทโธ ๑ พุทโธ ๒ เอาไว้ต่อสู่เวลาจิตมันฟุ้งซ่านไง เทคนิควิธีการเนี่ย เราต้องมีไว้หลายหลาก เอาไว้สู้กับมัน ไม่ใช่เจอเสือก็ใช้มีด เจอหมาก็ใช้มีด อ้าว ภูจะสู้อะไรกับมึงวะ แล้วภูคือ

ปิ่นมิ่งก็ใช้มีด อ้าว เจอเสือนะ เราก็หลบมัน อ้าว เจอปิ่นนะกูไม่สู้กับมิ่ง กูไปเอาตำราจมาจับ มันต้องมีเทคนิค นี่เขาเรียกว่าเทคนิคนะ

เทคนิคของเราต้องหลากหลาย ถ้าทำอยู่ซ้ำๆ ซากๆ นะ กิเลสมันหวานเลย มันจะบอกนะ โอ้ ยาย นี่โง่งนาคูเลย ให้กูหลอกทุกวันๆ ทุกวัน ยังไม่รู้ตัวอีกนะ กิเลสมันจะเยาะเย้ยเลยนะ แต่ถ้าเราเปลี่ยนวิธีการบ่อยๆ นะ โอ้ ไอ้กิเลสนี่ เอ้อ ยายนี่ฉลาดนะพลิกไปพลิกมานี่กูหาไม่เจอเลย กูจะคุมไม่ได้ละ มันอยู่ที่เรา เขาเรียกอุบายนี่ เราต้องใหม่ หลงตาบอกต้องใหม่ ต้องสด ถ้าเราทำของเก่าอยู่ที่นี่กิเลสมันขี้มเลย เมื่อที่มันก็มาช่องนี่นะกูก็หลอกมันแล้วทีหนึ่ง คราวนี้มันก็มาให้กูหลอกอีกแล้ว เอ้อทำไมคนนี้นั้นไม่มีหัวเลย กิเลสมันจะว่าอย่างนั้นเลยนะ

ถาม : แล้ววงนอนล่ะคะ เวลานั่งๆ อยู่ที่นี่มันรู้สึกว่าง

หลวงพ่ : วงนี้เราต้องค่อยๆ แก้ไขใจ ถ้าเป็นพวกเร่วงๆ นี่ เราจะบอกว่าหนึ่ง ถ้าแก้ง่ายๆ นะ ข้าวอย่ากินตอนเย็น ก่อนนั่งอย่าเพิ่งกินข้าว ข้าวนี้ทำให้ว่าง ทำไมพระต้องถือศีล ๘ ละ พระเรานี้อุดอาหารกันประจำเลย อุดอาหารหิวไหม หิว แต่ร่างกายนี้มันจะไม่มีพลังงานที่เหลือใช้ โช โหลงเหลงเลยนะเวลาอุดอาหารนี้ แต่นั่งภาวนาดี นี่เราไม่คิดตรงนั้นไง เราคิดแต่นั่งภาวนากับนั่งภาวนาใจ เราไม่คิดกับสิ่งแวดล้อมนะ ปัจจัยแวดล้อมที่ทำให้เราทำให้อึดขึ้นนะ ต้องกลับไปดูตรงนั้นด้วย กลับไปดูที่อาหารการกิน กลับไปดูที่ชีวิตประจำวัน

ถาม : เปลี่ยนเวลาเป็นช่วงเช้าดีกว่าไหม

หลวงพ่ : เอ้อ ใช่ มันต้องสับเปลี่ยน นี่อุบายใจ

ถาม : แล้วบางที่เหมือนกับเวียนหัวด้วยนะ นั่งๆ เวียนหัวนี้ทำไมมันเป็น..

หลวงพ่ : นั่นกิเลสหลอกแล้ว นั่นละ หัวปั่นเลยนะ บางทีถ้าสมาธิมันจะลง คงก็ได้ อะไรจะเกิดขึ้นมาก็แล้วแต่ อย่างพูดตั้งแต่เริ่มต้นมานี้แหละ ว่าจิตของคน ไม่เหมือนกัน กรรมของคนไม่เหมือนกัน อะไรก็แล้วแต่ที่เกิดขึ้นกับเรา เราต้องแก้ไข อะไรก็แล้วแต่ที่เกิดขึ้นกับเรา เพราะเราต้องการทำคุณงามความดี เราต้องการให้จิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นมีประโยชน์ อะไรที่เกิดขึ้นก็แล้วแต่ เราต้องแก้ไข เพราะมันเป็นบุญเป็นกรรมของเรา เป็นเวรเป็นกรรมของเรา

โรคตลอดเวลาเกิดกับเรานะ ยังเกิดคนละอย่างเลย จะเหมือนโรคเหมือนกันที่ไหน เกิดจากอะไร เกิดจากพฤติกรรมในการดำรงชีวิต พฤติกรรมที่เราทำอยู่เนี่ย มันจะเกิดโรคภัยไข้เจ็บกับเรา แล้วพฤติกรรมคนก็ไม่เหมือนกัน คนหนึ่งชอบอย่างหนึ่ง คนหนึ่งชอบอย่างหนึ่ง โรคเกิดมันก็ไม่เหมือนกัน จิตก็เหมือนกัน จิตมันมาแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน จิตไม่เหมือนกันแล้ว เราต้องแก้ไขไป จะว่าง จะเง้ง นี่ เอ๊ะ ทำไมเราว่างอยู่คนเดียว คนอื่นไม่ว่าง อ้าวก็เขาไม่เหมือนเรา

เราว่างเราก็ต้องแก้ไข แก้ไข ต้องแก้ไข ทุกอย่างต้องแก้ไข แก้ไขเพื่อให้มันดีขึ้น เราจะมาแก้ไขจิต แก้ไขให้เรารู้ดีขึ้น แก้ไขเรานะ แล้วพอแก้ไขไป แก้ไขไปนะ มันจะเห็น แล้วมันจะรู้ แล้วมันจะซาบซึ้ง ซาบซึ้งตรงไหนรู้ไหม อู๊ ภูเกิดมาเป็นคนแล้ว ภูไม่เสียเที่ยวเสียชาติเกิดเลย ไม่ซาบซึ้งอะไรหรอก มันซาบซึ้งถึงชีวิตนี้ แหม ภูเกิดเป็นคนแล้วนะภูได้รู้จักคน เองยังไม่รู้จักหรอก พ่อแม่ตั้งให้ ไปอยู่ที่เขตเลยเปลี่ยนชื่อก็เปลี่ยนแล้ว แขนเป็นของเราหรือ แขนเป็นมะเร็งตัดทิ้งมันไม่เอานะ ตัดทิ้งเลย ของมันแล้วไปตัดทิ้งทำไม

แล้วพอมันเข้ามาเห็นนะ ถ้าใครปฏิบัติใครรู้จริงเห็นจริงนะ แต่ยากนะยอมรับว่ายาก ยากมาก ถ้าง่ายๆ แหม คนก็ทำกันหมดแล้ว มันยากของดีมันก็ต้องยากเป็นธรรมดา เพชรยังแพงกว่าทุกอย่างเลย หัวใจก็ต้องแพงกว่าทุกอย่าง แล้วเราต้องแก้ไข นี่วัดคือครูบาอาจารย์ที่ท่านทำก็เพื่อเหตุนี้ไง ชีวิตเป็นตัวอย่างทำให้เขาดู แล้วถ้าเขาทำได้เนี่ยมันจะเป็นประโยชน์กับเขา แล้วจริงๆ ถ้าทำได้ เขาเรียกว่าธรรมะ

อาชนะตนเองเขาเรียกว่า ปัจจัตตัง รู้เองเห็นเอง เราแพ้ตัวเองเรารู้ เนี่ยเสียยกทุกวันนะ โคนมันขี้ แล้วพอเวลาเราชนะมันนะ ห่า เหยียบหัวแม่มืออยู่นี่เลย มึงตายคาตีนกูเนี่ย แหม ฮึกเหิมมาก เหยียบหัวมันเลย ว่างเง้งนี้หายหมด แหม เหยียบหัวมันไว้เลย เราชนะเราเห็นไหม ไม่ต้องให้ใครมาให้คะแนน ไม่ต้องให้ใครมาชมเชย ไม่ต้องให้ใครมายกย่องสรรเสริญ มันเรื่องของเขามึงดูของกู กูทำเอง แล้วต้องเข้มแข็ง ดีแต่พูด พูดแต่ปาก

ถ้าพูดแต่ปากก็อย่างว่าละสูตรสำเร็จ เวลาเขาถามเราตอบไม่ได้หรอก เพราะอะไรรู้ไหม คนที่จะภาวนามาได้ มันต้องผ่านวิกฤตมาตั้งแต่พื้นๆ นี่แหละ เดี่ยวเข้าสมาธิทำอย่างนี้แหละ ถ้าตรงนี้ยังทำไม่ได้ ธรรมะสูงๆ ไม่ต้องคุยให้กูฟัง ถ้าพื้นฐานทำได้มันจะเริ่มดีขึ้นๆ แล้วมันจะพูดเป็นชั้นๆ ขึ้นไปเลย แล้วต้องถูกหมด ธรรมะมีหนึ่งเดียว อริยสัจมีหนึ่งเดียว

พระอรหันต์ทุกคนก็เหมือนกันหมด วิธีการแตกต่าง แต่ผลอันเดียวกันเพราะไม่เกิดไม่ตายเหมือนกัน ฉะนั้นถ้าใครจะจรีตมันเป็นอย่างนั้น เออ พุคมีงพุคมาลี จรีตเป็นอย่างไร แล้ววิธีการทำอย่างไหนมีงพุคมา ถ้าเอ็งพุคผิด ไม่มีงผิดก็ผิดคนหนึ่ง ต้องผิด ต้องผิด ถ้ามีงถูกก็ผิด จะเป็นอะไรไป ผิดได้ไม่ต้องกลัว เพราะทำไปแล้วมันจะมีเทคนิค เทคนิคนี้มันมี แต่ความลับไม่มี เพราะทุกคนทำได้หมด เทคนิคมันมี ที่นี้เอ็งทำ ไม่เป็น เอ็งบอกเทคนิคที่ไม่ถูกต้อง

โธ เรียบอกขับรถนี่นะ คนขับรถไม่เป็น มันออกรถไม่เป็นหรือ ถ้าคนขับรถเป็นตั้งแต่สตาร์ทเครื่องแล้ว ยิ่งคนดีๆ โธเฟอร์ดีๆ นะ เขาไม่สตาร์ทหรือ เขาต้องดูน้ำมันดูทุกอย่างก่อน เขาไม่ติดเครื่องหรือ เขาจะตรวจรถสภาพของเขาดีก่อน แล้วเขาค่อยๆ ติดเครื่องรถ แล้วมันออกรถอย่างไร มันขับอย่างไร โอ๊ยรู้หมดละ จิตเหมือนกันเวลาภาวนา เวลาพูดนะเริ่มต้นนะ โอ๊ย รถกูไม่ได้ทำอะไรเลยนะ มันวิ่งได้ทั้งวันทั้งคืนเลยนะ ไม่รู้รถอะไรของมีงวะ กูก็ไม่เคยเห็น มันก็พูดของมันไปนะ

เวลาฟังคุณธรรมะกันนะคุยอย่างนี้ บางคนมา โอ้โฮ พุคน้ำไหลไฟดับเลยนะ แต่เราฟังแล้วน้ำท่วมทุ่ง เสียเวลาคุณิบหาย เวลากูก็ไม่มี มีงก็มาไม่ให้กูฟังอยู่ เรียบอกว่าพอแล้วๆ อาจารย์ฟังให้จบก่อนสิ แหมกูเบื่อคิบหาย ก็ยังพูดไม่จบเลยอาจารย์อย่าเพิ่งตัดสินสิ โอ ถ้าเป็นของจริงนะมันน่าฟังนะ วิทยานิพนธ์ชีวิตของแต่ละคน เขาไปปฏิบัติทั้งชีวิตของเขาเลย แล้วเขาเล่าประสบการณ์ชีวิตของเขา มาให้เราฟัง โอ้โฮ

ถ้าปฏิบัติมันจริงๆ นะ มันเป็นเรื่องชีวิตทั้งชีวิต ที่เขาทดสอบชีวิตของเขาเลย แล้วเขามาคุยให้เราฟังนะ เราไม่ต้องเสียเวลาเป็นร้อยปีเลย กูฟังนะที่เดียวจบเลย ถ้าของจริงนะ แหม ที่นี้มันมาเนียบางทีนะ เดียวนี้มันไปกันเยอะ บางทีมานี้เข้าเจ้าเข้าทรงออกไปทางนู้นนะ แล้วนี่มันบอกภาวนานะ แล้วมาเล่าให้ฟังนะ กูก็รู้แล้วๆ แล้วเมื่อไหร่มีงจะจบวะ

เอ่อ มีนะเวลาบางคนมาแต่งตัวมาเลย เหมือนเจ้าเข้าทรงเลยละ แล้วก็มาคุยเรื่องธรรมะ เราก็นั่งคิดในใจ กูไปฟังเหี้ยอะไรของมีงวะ แต่เขาก็ยังพูดให้ฟัง เพราะว่าเดี๋ยวนี้เขาจะมาเอาเครดิตไป มาเอาว่าเราเห็นด้วย บางทีน่าเบื่อ พอมาพูดให้เราฟังเสร็จ แล้วเขาจะบอกเลย ไปบอกอาจารย์สงบแล้ว อาจารย์สงบเห็นด้วย อย่างนี้ก็ไม่เอา แค่นี้ไม่มีอะไรอีกแล้วนะ จบแล้ว